

ကျေးရွာလူထု၏ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းနှင့်
လုပ်ငန်းစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှု အစီအစဉ်
အစီရင်ခံစာ

အိုမတွေ့ကျေးရွာ

မွေကျေးရွာအုပ်စု

မိတ္ထီလာမြို့နယ်

ရာသီဥတုဆိုးရွားလာမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ်များကျရောက်လာမှုအပေါ် ခံနိုင်ရည်စွမ်း
တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် လိုက်လျောညီထွေစွာ နေထိုင်ခြင်း (BRACED) စီမံချက်

မာတိကာ

၁။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ် နောက်ခံအကြောင်းခြင်းရာ
မိတ်ဆက်ခြင်း----- ၃

၁.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်----- ၃
 ၁.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရလဒ်----- ၃
 ၁.၃ ဆန်းစစ်မှုနည်းလမ်း----- ၄

၂။ အိုမတွေ့ကျေးရွာ၏အနေအထား

၂.၁ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်----- ၆
 ၂.၂ အိုမတွေ့ကျေးရွာအကြောင်း----- ၆
 ၂.၃ မိုးလေဝသနှင့်ရာသီဥတုအခြေအနေ----- ၇
 ၂.၄ ဘေးအန္တရာယ်နှင့်ဖိစီးမှုများ (shocks and stresses)----- ၉
 ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု (Climate Change)----- ၁၃

၃။ ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရလဒ်များ

၃.၁ ကျေးရွာ၏ဘေးအန္တရာယ်သမိုင်းကြောင်း----- ၁၅
 ၃.၂ ရာသီခွင်ပြပြကွဲဒိန်----- ၁၆
 ၃.၃ အရင်းအမြစ်ပြု၊ ဘေးအန္တရာယ်ပြနှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုပြမြေပုံ----- ၁၉
 ၃.၄ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်း----- ၂၁
 ၃.၅ ရပ်ရွာအတွင်း အဖွဲ့အစည်းများပေါင်းစပ်ယှက်နွယ်မှုပြမြေပုံနှင့် ပါဝင်ပက်သက်သူများ
ဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ခြင်း----- ၂၄
 ၃.၆ ကျား၊မရေးရာကွန်ယက်ပြမြေပုံဆန်းစစ်ခြင်း----- ၂၇
 ၃.၇ စွမ်းဆောင်ရည်ကိုခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်းနှင့် သတင်းအချက်အလက်များနှင့်
အသိပညာပေးမှုများ----- ၃၀
 ၃.၈ ကလေးသူငယ်များ၏လိုအပ်ချက်များနှင့်အခွင့်အရေးများအပေါ် သက်ရောက်မှုများ----- ၃၁
 ၃.၉ ဘေးအန္တရာယ်အတွက် အသင့်ပြင်ထားသော ရပ်ရွာလူထု၏ အကဲဖြတ်ပုံစံ----- ၃၂
 ၃.၁၀ ပါတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကို သုံးသပ်ခြင်း----- ၃၄

၄။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်မှုသတင်းအချက်အလက်များ

၄.၁ ကျေးရွာ၏ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုအကျိုးသက်ရောက်မှုများကိုအဆင့်ခွဲခြားသတ်မှတ်ခြင်း----- ၃၅

၄.၂ ကာလတိုပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းများအတွက်ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း----- ၃၆

၅။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များနှင့်ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်းများ

၅.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည်များကို ဦးစားပေးအဆင့် သတ်မှတ်သည့် ဇယား (Pair Wise Ranking)----- ၃၇

၅.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည်များကို ဦးစားပေးအဆင့်သတ်မှတ်ခြင်း (Ranking with Cost/benefits tool)----- ၃၈

၆။ ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ (Action Plan)----- ၄၀

၇။ နိဂုံးချုပ်----- ၄၁

၈။ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာအကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် အချက်အလက် ပြုပြင်ခြင်း- --
----- ၄၂

- နောက်ဆက်တွဲ (၁): ရပ်ရွာအခြေပြုကြိုတင်သတိပေးစနစ်စစ်ဆေးမှုပုံစံ
- နောက်ဆက်တွဲ (၂): ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကိုစစ်ဆေးခြင်း
- နောက်ဆက်တွဲ (၃): ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏ တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ
- နောက်ဆက်တွဲ (၄): အရေးပေါ်ဆက်သွယ်ရန်ဖုန်းနံပါတ်

၁။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ် နောက်ခံအကြောင်းခြင်းရာ မိတ်ဆက်ခြင်း

မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ အိုမတွေ့ကျေးရွာ၊ မွေကျေးရွာအုပ်စု၏ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လေ့လာဆန်းစစ် သုံးသပ်ချက်ကို “ရာသီဥတုဆိုးရွားလာမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်လာမှုအပေါ် ခံနိုင်ရည်စွမ်းတည်ဆောက်ခြင်းနှင့် လိုက်လျောညီထွေ နေထိုင်ခြင်း (BRACED) စီမံချက်” မှ ဆန်းစစ်လေ့လာထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

BRACED မြန်မာမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းသည် နိုင်ငံတကာအင်ဂျီအိုများ၊ ဒေသတွင်း အဖွဲ့အစည်းများ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းကို လေ့လာသုတေသနပြုနေသော သုတေသန အဖွဲ့အစည်းများနှင့်လည်း ပူးပေါင်းချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ BRACED မိတ်ဖက်အဖွဲ့တွင် ဦးဆောင်သူအဖြစ် Plan International Myanmar မှဆောင်ရွက်ပြီး Actionaid Myanmar, BBC Media Action, World Vision, Myanmar Environmental Institute နှင့် UN Habitat တို့နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး ရပ်ရွာ၏ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ပိုမိုတောင့်တင်း ခိုင်မာလာစေရန် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

ဤ အိုမတွေ့ကျေးရွာ၏ ဆန်းစစ်လေ့လာချက်ကို BRACED၏ ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ် ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာသုံးသပ်ခြင်းဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်မှုများ၊ အသုံးပြုရန်ပုံစံများ၏ ထောက်ပံ့ ကူညီမှုဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

၁.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်

BRACED ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုတို့၏ ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ဖိစီးမှုတို့အား သုံးသပ်နိုင်ရန်နှင့် ရပ်ရွာလူထုကြံ့ခိုင်မှုနှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုများအား သဘာဝဘေး လျော့ပါးရေး ကော်မတီနှင့် ရပ်ရွာလူထုများ မှ အမျိုးမျိုးသောရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်မှုတို့ပေါ်တွင် လိုက်လျောညီထွေ နေထိုင်နိုင်မှု၊ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း တိုးမြှင့်လာရန် အလို့ငှာ ထောက်ပံ့ကူညီမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းသည် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း တည်ဆောက်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရပ်ရွာလူထုများ အတူတကွ အားလုံးပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရမည်လည်း ဖြစ်ပါသည်။

၁.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရလဒ်

ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ရပ်ရွာ ဘေးဒဏ် ခံနိုင်စွမ်း အားကောင်းလာစေရန် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ အကောင်အထည်

ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် နည်းလမ်းများ ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ သက်ဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များ၊ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ၊ ကလေးသူငယ်၊ အမျိုးသမီးများ၊ မသန်စွမ်းများ စသည့် ပါဝင်ပက်သက်သူများ အနေဖြင့်လည်း ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်လိုမှုများ ရှိလာစေရန် အသီးသီးသောတာဝန်ဝတ္တရားများကို ရှင်းလင်းစွာ နားလည်လာစေရန်နှင့် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း တည်ဆောက်ခြင်းဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များ ပြည့်မှီစေရန် ရွာသူရွာသားအားလုံး၏ ပူးပေါင်းမှုကို ရရှိစေရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းဖြင့် လိုအပ်သော ကျေးရွာသတင်းအချက်အလက် ပြောင်းလဲမှုများကို ပုံမှန်ပြုလုပ်နိုင်ရန်၊ အသစ်ပြောင်းလဲလာသော ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ဖိစီးမှုများအတွက် သတင်းအချက်အလက်နှင့် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ ပူးပေါင်းပြုလုပ်နိုင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

၁.၃ ဆန်းစစ်မှုနည်းလမ်း

ဤရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လေ့လာဆန်းစစ်ချက်သည် BRACED စီမံကိန်းမှ ဖော်ထုတ်ထားသော ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း လက်စွဲစာအုပ်မှ တင်ပြချက်များအတိုင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏

ရည်မှန်းချက် (၁) ရပ်ရွာလူထု၏ အတွေ့အကြုံများအပေါ်တွင် သိပ္ပံနည်းကျအချက်အလက်များကို အခြေခံ၍ အနာဂတ်တွင် ရပ်ရွာလူထုရင်ဆိုင်နေရသော ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ဖိစီးမှုများအပေါ်တွင် ပိုမိုနားလည် သဘောပေါက်လာစေရန်။

ရည်မှန်းချက် (၂) ဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်မှုနှင့်ဖိစီးမှုများ အပေါ်တွင် ထိခိုက်လွယ်မှုရှိသူများနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော အရာများကို သတ်မှတ် ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်နှင့်

ရည်မှန်းချက် (၃) ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းရှိသော ရပ်ရွာလူထုကို တည်ဆောက်နိုင်ရန် ထောက်ပံ့ပေးနိုင်သော ရပ်ရွာလူထု၏ စွမ်းဆောင်ရည်များကို ဖော်ထုတ်နိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

လက်စွဲစာအုပ်ပါ ဖော်ပြချက်များကို အခြေခံ၍ အိုမတွေ့ကျေးရွာ၊ မွေကျေးရွာ အုပ်စုတွင် တစ်လကျော် ခန့်အချိန်ယူ၍ ရပ်ရွာလူထုနှင့် အစည်းအဝေးများပြုလုပ်ကာ ကျေးရွာ၏ သတင်းအချက်အလက် များကို နည်းကိရိယာများ (assessment tools) အသုံးပြု၍ စုဆောင်းဖော်ထုတ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။

ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းအဆင့်များတွင်....

၁။ ကျေးရွာနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ဒေသ၏ အခြေအနေများကို အကြိုခန့်မှန်း သိရှိနိုင်ရန် ရပ်ရွာ လူထုနှင့် ကွင်းဆင်းဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် နောက်ခံဆင့်ပွား အချက်အလက်များ (secondary data) ကို ဆန်းစစ်ခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။ အချက်အလက် သုံးသပ်ခြင်းများတွင်...

- RIMES ၏ရာသီဥတုဆိုင်ရာအချက်အလက်မှတ်တမ်း (Climate Profiles)
- ActionAid Myanmar ၏ကျေးရွာစာအုပ်ပါ အချက်အလက်မှတ်တမ်း (Village Book)

၂။ BRACED ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း လက်စွဲစာအုပ်ကို အသုံးပြုခြင်းအားဖြင့် ပြီးပြည့်စုံသော သတင်းအချက်အလက် စုဆောင်းနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းတွင် အသုံးပြုခဲ့သော နည်းကိရိယာများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

- ကျေးရွာဘေးအန္တရာယ်သမိုင်းကြောင်း
- ရာသီခွင်ပြ ပြက္ခဒိန်
- အရင်းအမြစ်၊ ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုပြမြေပုံ
- အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများ ခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်း
- ရပ်ရွာအတွင်းအဖွဲ့အစည်းများ ပေါင်းစပ်ယှက်နွယ်မှုပြပုံနှင့် ပါဝင်ပက်သက်သူများ ဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ခြင်း
- ကျား၊မရေးရာကွန်ယက်ပြမြေပုံဆန်းစစ်ခြင်း
- ကလေးသူငယ်များ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် အခွင့်အရေးများအပေါ် သက်ရောက်မှုများ
- သတင်းအချက်အလက်နှင့် အသိပညာပေးမှုများကိုရရှိနိုင်မှု
- ကျေးရွာ၏ထိခိုက်လွယ်မှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်ကိုဆန်းစစ်ခြင်း
- ထိခိုက်လွယ်မှုဆန်းစစ်ခြင်း

၃။ သတင်းနှင့်အချက်အလက်များ ဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ ရွေးချယ်ခြင်း။

စုဆောင်းထားသော သတင်းအချက်အလက်များကို ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းသည် ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းကို အားကောင်းလာစေရန် သင့်လျော်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်များကို ကနဦးသတ်မှတ်နိုင်ရန်နှင့် ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ဖိစီးမှုများ၏ သက်ရောက်မှုများ ဦးစားပေး သတ်မှတ်ခြင်း စတင်ရာတွင် အတည်ပြုနိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ နည်းကိရိယာများဆန်းစစ်ခြင်းအားဖြင့် ပါဝင်သောလုပ်ငန်းစဉ်များမှာ...

- ရပ်ရွာလူထုရင်ဆိုင်နေရသော အဓိကဘေးအန္တရာယ်နှင့် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘေးအန္တရာယ်များ အဆင့် သတ်မှတ်ရန်။
- ဦးစားပေးရွေးချယ်ထားသော ဘေးအန္တရာယ်များအပေါ် အခြေခံ၍ ရပ်ရွာလူထု အနေဖြင့် လုပ်ဆောင်ချက်များရွေးချယ်ခြင်း။
- BRACED ရန်ပုံငွေမှ ထောက်ပံ့ခြင်းဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဦးစားပေး လုပ်ငန်းများ ရွေးချယ်ရာတွင် ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်း နည်းကိရိယာများ အသုံးပြု၍ ရွေးချယ်ခြင်း။
- ရာသီအလိုက်ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်နိုင်ရန် မိုးလေဝသခန့်မှန်းချက် များကို အခြေခံ၍ ကာလတိုဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ခြင်း။
- ဖြစ်နိုင်ချေများပြီး ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသော ဘေးများအတွက် စိတ်မှန်း ဖြစ်နိုင်ခြေများ ပုံဖော်နိုင်ရန် ဘေးများ၏ပြင်းအားနှင့် ပမာဏပေါ်တွင် အခြေခံ၍ မတူညီသော အခြေအနေအဆင့်ဆင့်တွင် အကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုများ သတ်မှတ်ရန်။

ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းများအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ တိုက်ရိုက်ခံစားရသော သဘာဝ
ဘေးအန္တရာယ်များ၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများ၏ သက်ရောက်မှုများကို ရပ်ရွာလူထု၏ ရင်ဆိုင်
တုန့်ပြန်နိုင်စွမ်းကို ပိုမိုအားကောင်းလာစေရန်နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပြောင်းလဲမှုများ၊ လူမှု-
စီးပွားကဏ္ဍ ပြောင်းလဲမှုများနှင့် ပဋိပက္ခအစရှိသော ပြဿနာများကိုဖြေရှင်းနိုင်ရန် အဓိက
လုပ်ငန်းများကို ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

လိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက်အများကို ဆွေးနွေးပွဲတွင် ကျေးရွာ အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊
စီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့၊ သက်ကြီးများ၊ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ကော်မတီဝင်များ၊ ကျေးရွာသူရွာသားများ
ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ခြင်းဖြင့် ရရှိနိုင်ပါသည်။ မိုးလေဝသနှင့် ရာသီဥတုဆိုင်ရာ သတင်းအချက်
အလက်များကဲ့သို့သော အခြားလိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက်များကို မိုးလေဝသနှင့်
ဇလဗေဒဦးစီးဌာန၊ Myanmar Environmental Institute နှင့် အခြားသောပညာရပ်ဆိုင်ရာ
အချက်အလက်များ မှလည်း ရရှိနိုင်ပါသည်။

၂။ အိုမတွေ့ကျေးရွာ၏ အနေအထား overview

၂.၁ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်

အိုမတွေ့ကျေးရွာသည် မွေကျေးရွာအုပ်စု၊ မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ မန္တလေးတိုင်းတွင်
တည်ရှိပါသည်။ မိတ္ထီလာမြို့၏ အနောက်မြောက်ဘက် မိုင် (၃) အကွာ ရန်ကုန်မန္တလေး
ကားလမ်းမကြီး၏ အနောက်ဘက်တွင်တည်ရှိပါသည်။ ရွာ၏တောင်ဘက်တွင်အိုင်ကြီးလည်နှင့်
အရှေ့ဘက်တွင် မွေကျေးရွာတို့တည်ရှိပါသည်။ ကျေးရွာအကျယ်အဝန်းမှာ (၁၀)
ဧက ကျယ်ဝန်းပါသည်။ ပူပြင်းစွတ်စိုသော ရာသီဥတုရှိပါသည်။

၂.၂ အိုမတွေ့ကျေးရွာ အကြောင်း

အိုမတွေ့ကျေးရွာသည် မွေကျေးရွာအုပ်စု၊ မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ မန္တလေးတိုင်းတွင်
တည်ရှိပါသည်။ မိတ္ထီလာမြို့၏ အနောက်မြောက်ဘက် မိုင် (၃) အကွာ ရန်ကုန် မန္တလေး
ကားလမ်းမကြီး၏ အနောက်ဘက်တွင်တည်ရှိပါသည်။ ရွာ၏တောင်ဘက်တွင် အိုင်ကြီးလည်နှင့်
အရှေ့ဘက်တွင် မွေကျေးရွာတို့တည်ရှိပါသည်။ ကျေးရွာအကျယ်အဝန်းမှာ (၁၀)
ဧက ကျယ်ဝန်းပါသည်။ ပူပြင်းစွတ်စိုသော ရာသီဥတုရှိပါသည်။

ပူပြင်းစွတ်စိုသော ရာသီဥတုရှိပါသည်။ အိုမတွေ့ကျေးရွာတွင်လူမှုရေး - လူဦးရေ (၁၀၄၅)
ဦးနှင့် အိမ်ထောင်စု (၁၉၅) စုရှိပြီး ကျား (၄၇၆) ယောက်၊ မ (၅၆၆) ယောက် နေထိုင်ကြပါသည်။
မြန်မာလူမျိုးများ အဓိကနေထိုင်ကြပြီး အများစုမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ ကိုးကွယ်ကြသည်။

မြန်မာစကားကိုသာ အဓိကဘာသာစကား အဖြစ်သည်။ တစ်ဆယ့်နှစ်လရာသီကျင်းပသော လူမှုဘာသာ၊ ရိုးရာပွဲများကို နှစ်စဉ်ပြုလုပ်ကျင်းပကြသည်။

ပညာရေး -အိုမတွေ့ကျေးရွာတွင် အခြေခံပညာမူလတန်း ကျောင်းတစ်ကျောင်းရှိပြီး ကျား - ၅၀ ဦး၊ မ - ၄၅၀ ဦး၊ စုစုပေါင်း - ၅၀၀ ဦးဖြင့် ပညာသင်ကြားနေကြပါသည်။ အလယ်တန်းအဆင့် ပညာသင်ကြားနေသူ ကျား - ၁၀ ဦး၊ မ - ၁၂ ဦး၊ စုစုပေါင်း - ၂၂ ဦးနှင့် အထက်တန်းအဆင့် ကျား - ၄ မရှိ၊ မ - ၆ ဦးတို့သည် အလှမ်းဝေးသော မြွေကျေးရွာ၊ မိတ္ထီလာမြို့တို့တွင် သွားရောက်၍ ပညာသင်ယူနေရပါသည်။

စီးပွားရေး - အဓိက အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းမှာ လယ်ယာလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ အဓိကထွက်ကုန်မှာ ဆန်စပါး၊ ပဲတို့ဖြစ်သည်။ တစ်နိုင်တစ်ပိုင် မွေးမြူရေး လုပ်ငန်းများရှိသည်။ မိတ္ထီလာမြို့တို့သည် ကုန်သွယ်ရာ အဓိကမြို့များဖြစ်သည်။

၂.၃ မိုးလေဝသနှင့် ရာသီဥတုအခြေအနေ

မိတ္ထီလာမြို့နယ်သည် ပုံ (၄) တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း မြောက်လတ္တီကျု ၂၀°၅၃'၊ အရှေ့လောင်ဂျီကျု ၉၅°၅၃' မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၏ ဗဟိုချက်မတွင် တည်ရှိနေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြားသော မြောက်သွေ့ဒေသများကဲ့သို့ ၎င်းမြို့သည် အခြားမြို့နယ်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက မိုးရေချိန်ရရှိမှု နည်းပါးသည်။

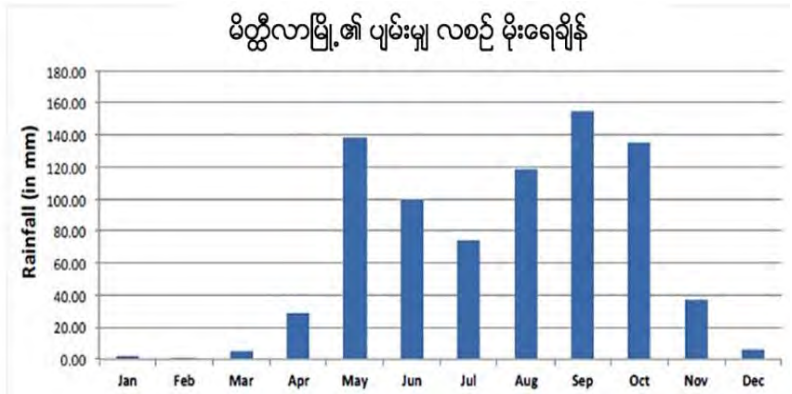

မိတ္ထီလာမြို့နယ်ရှိ မိုးရေချိန်သည် မြောက်သွေ့ဒေသရှိ မိုးရွာသွန်းမှုပုံစံကို ဖော်ပြနေသည်။ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှ (၈၀၀) မီလီမီတာ အမြင့်ဆုံးမိုးရေချိန်တိုင်းတာချက်များမှာ ပုံ (၅) အတိုင်း မေလနှင့် စက်တင်ဘာလများတွင် ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းမြောက်သွေ့ဒေသရှိမန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးအတိုင်းရှိမိတ္ထီလာမြို့နယ်

ဧပြီလသည် ပျမ်းမျှအပူချိန် (၃၈.၂) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ရှိ၍ အပူဆုံးလ ဖြစ်သည်။ မိတ္ထီလာ မြို့တွင် အမြင့်ဆုံးအပူချိန် တိုင်းတာချက်မှာ (၂၀၁၀) ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၁၃) ရက်နေ့၏ (၄၆) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ဖြစ်ပြီး အနိမ့်ဆုံး

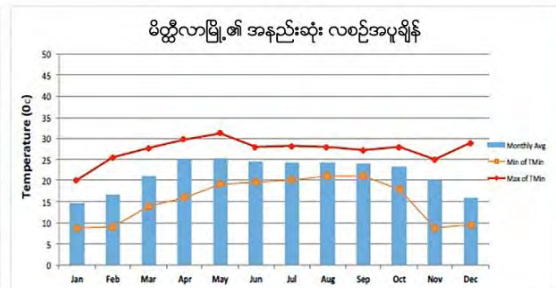
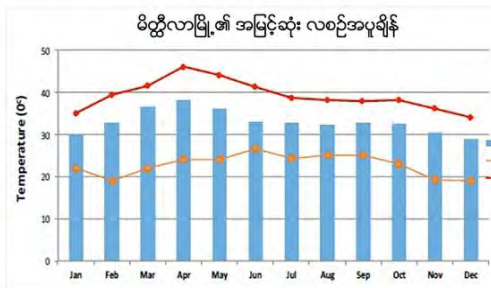

ပုံ၅/မိတ္ထီလာမြို့၏ မိုးရွာသွန်းမှုပုံစံသည် မေလနှင့် စက်တင်ဘာလတို့တွင် အမြင့်ဆုံးသို့ ရောက်ရှိတတ်သော Bimodal ပုံစံကို ဖော်ပြသည်။ နှစ်စဉ် ပျမ်းမျှ မိုးရေချိန် ၈၀၀ မီလီမီတာသာ ရရှိသောကြောင့် မြို့သည် လေ့လာခဲ့သော မြို့နယ်များတွင် မိုးရေချိန် အနည်းဆုံး ရရှိသော မြို့ဖြစ်သည်။

အပူချိန်တိုင်းတာချက်မှာ (၂၀၀၇) ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၃) ရက်နေ့နှင့် (၁၉၉၂) ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၇) ရက်နေ့များ၏ (၁၉) ဒီဂရီ စင်တီဂရိတ် ဖြစ်လေသည်။ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်ကို (၁၉၉၄) ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၂၆) ရက်နေ့တွင် (၁၉.၁၀) ဒီဂရီဆယ်လဆီရပ်ကို

တိုင်းတာမှတ်သားခဲ့ရသည်။ အအေးဆုံးလများမှာ ပျမ်းမျှ အနိမ့် ဆုံးအပူချိန် (၁၄.၆) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ရှိသော ဇန်နဝါရီလနှင့် ဒီဇင်ဘာလများ ဖြစ်ကြသည်။ (၁၉၈၁-၂၀၁၀) ခုနှစ်များ အတွင်းတွင် တိုင်းတာမှတ်သားခဲ့သော အအေးဆုံး၊ အပူချိန်များမှာ (၁၉၉၂) ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ (၆) ရက်နေ့ (၈.၈၀ ဒီဂရီ C)၊ (၁၉၈၁) ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် (၈.၉၀) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်၊ (၁၉၉၇) ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၉) ရက်တွင် (၉ ဒီဂရီ C)၊ (၁၉၉၇) ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ (၂၅) ရက်နှင့် (၁၉၈၃) ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၂၃) ရက်များတွင် (၉.၅၀) ဒီဂရီ C နှင့် (၁၉၉၉) ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ (၂၇) ရက်နေ့တွင် (၉.၇၀) ဒီဂရီ C ကိုလည်းကောင်း အသီးသီးတိုင်းတာ မှတ်သားခဲ့ကြသည်။

မိတ္ထီလာမြို့တွင်းရှိ ပျမ်းမျှအနည်းဆုံးနှင့် အမြင့်ဆုံးအပူချိန်နှင့် လစဉ်အမြင့်ဆုံး၊ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်များကိုပုံ (၆) တွင်ဖော်ပြထားသည်။

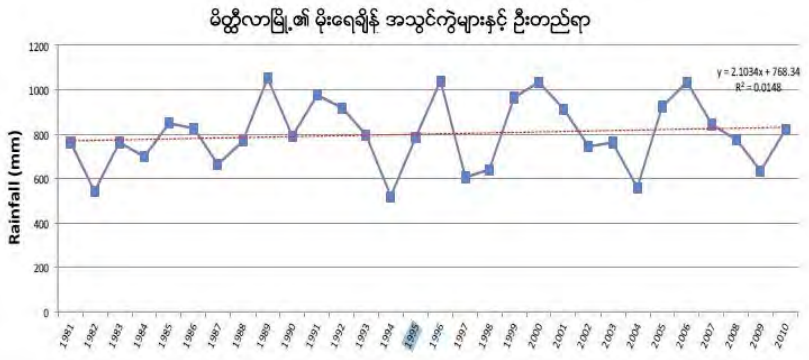

ပုံ၆/မိတ္ထီလာမြို့ လစဉ်ပျမ်းမျှအမြင့်ဆုံး (ပိပုံ) နှင့်အမြင့်ဆုံး(ယာ) အပူချိန်၊ ၁၉၈၁-၂၀၁၀ အချက်အလက်များကိုစစ်တမ်းကောက်ယူမှုသည် ဧပြီလသည် အပူဆုံးလအဖြစ်ဖော်ပြပြီး အမြင့်ဆုံးပျမ်းမျှနေ့ အပူချိန်နှင့်ညီအပူချိန်တို့ကိုတိုင်းတာရရှိသည်။ အခြားတစ်ဘက်တွင် နေ့နှင့်ညအပူချိန်များအားဖြင့်ဖော်ပြရလျှင် အအေးဆုံးလများမှာ ဇန်နဝါရီနှင့် ဒီဇင်ဘာလများဖြစ်ကြသည်။

၂.၄ ဘေးအန္တရာယ်နှင့်ဖိစီးမှုများ (shocks and stresses)
 မိုးရွာသွန်းမှုအသွင်ကွဲများ၊ လွန်ကဲမှုများနှင့်ဦးတည်ရာ
 နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်

နှစ်စဉ်-မိုးရေချိန် အမြင့်အသွင်ကွဲများကို မိုးရေချိန်အတက်အကျများဖြင့် မိတ္ထီလာမြို့တွင် တွေ့ရပြီး ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်မှာ ပုံ (၇) တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း (၈၀၀) မီလီမီတာ ရှိလေသည်။ နှစ်ပေါင်း(၃၀)အတွင်း တိုင်းတာချက်များအရ (၁၉၉၄)ခုနှစ်သည် အခြောက်သွေ့ဆုံး နှစ်ဖြစ်ပြီး (၅၂၂)မီလီမီတာသာ ရရှိပြီးစိုစွတ်သော (၅၃) ရက်တွင် ရရှိမှုမညီမျှပေ။ ယင်းနှစ်များတွင် ၂၄ နာရီ အတွင်း အမြင့်ဆုံးမိုးရွာသွန်းမှုမှာ ဇွန်လ(၁၁)ရက်တွင် (၄၁) မီလီမီတာ၊ ဩဂုတ်လ(၆)ရက်တွင် (၄၁မီလီမီတာ)၊ မေလ (၃၀) ရက်တွင် (၃၂မီလီမီတာ)နှင့် မေလ ၂၈ ရက်တွင် (၂၉မီလီမီတာ) တို့ အသီးသီးဖြစ်ကြသည်။ ကျန်သောစိုစွတ်ရက်များမှာ (၂၀)မီလီမီတာ အောက်တွင်သာ တိုင်းတာ မှတ်သား ရရှိသည်။

အခြားတစ်ဘက်တွင် (၁၉၈၉) ခုနှစ်တွင် အစိုစွတ်ဆုံးနှစ် အဖြစ် မိုးရေချိန် (၁၀၅၃) မီလီ မီတာကို တိုင်းတာမှတ်သားရ သည်။ ယင်းနှစ်တွင် (၂၄)နာရီ အတွင်း မိုးအလွန်အကဲ ရွာသွန်းမှုကို မေလ (၁၃)ရက် နေ့တွင် (၁၉၄ မီလီမီတာ) နှင့် ဇူလိုင်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် (၁၁၄ မီလီမီတာ) အဖြစ် တိုင်းတာ မှတ်သားမိသည်။ အခြားသောတိုင်းတာ

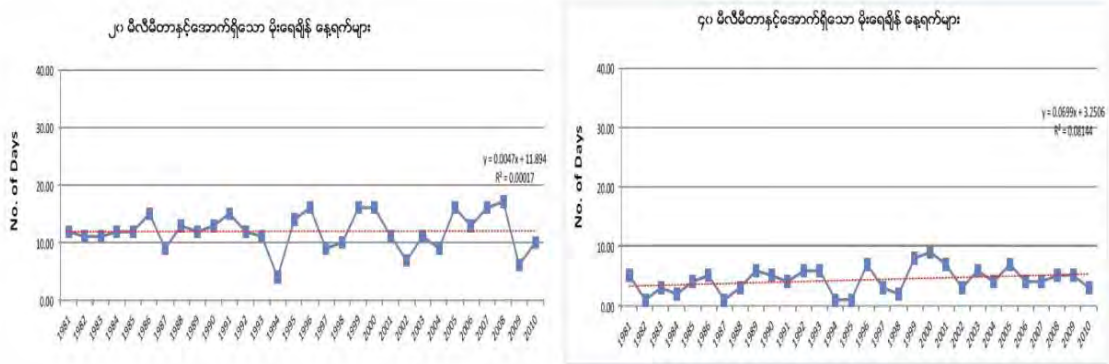

ပုံ ၇။ မိတ္ထီလာမြို့ ၏ ၁၉၈၁-၂၀၁၀ ခုနှစ်အတွင်း မိုးရေချိန်အသွင်ကွဲများ။ အချက်အလက်များသည်နှစ် (၃၀) အတွင်း နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်အသွင်ကွဲများကိုဖော်ပြသည်။ အခြောက်သွေ့ဆုံးနှစ်မှာ ၁၉၉၄ ခုနှစ်နှင့် အစိုစွတ်ဆုံးနှစ်မှာ ၁၉၈၉ ခုနှစ်ဖြစ်သည်။ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်မှာ ၈၀၀ မီလီမီတာခန့်ရှိသည်။

မှတ်သားမိသည့် ၂၄ နာရီအတွင်း မိုးရွာသွန်းမှုများမှာ အောက်တိုဘာလ(၇)ရက်တွင် (၆၃မီလီမီတာ)၊ ဩဂုတ်လ(၂၆)ရက်တွင် (၆၀မီလီမီတာ)၊ စက်တင်ဘာလ (၉) ရက်တွင် (၅၅မီလီမီတာ)၊ စက်တင်ဘာလ(၁၈)ရက်တွင် (၅၁မီလီမီတာ)၊ ဧပြီလ(၃၀)ရက်တွင် (၃၈မီလီမီတာ) ဇွန်လ(၁)ရက်နေ့တွင် (၃၀မီလီမီတာ) အောက်တိုဘာလ(၁၅)ရက်တွင် (၂၇မီလီမီတာ)နှင့် အောက်တိုဘာ(၂၃)ရက်တွင် (၂၆မီလီမီတာ)၊ စက်တင်ဘာလ (၁၀)ရက်တွင် ၂၁ မီလီမီတာနှင့် ဩဂုတ်လ(၂၁)ရက်တွင် (၂၀မီလီမီတာ) တို့အသီးသီးဖြစ်ကြသည်။ အခြားသောမိုးရွာသွန်းမှုများမှာ (၂၀) မီလီမီတာ အောက်များသာ ဖြစ်ကြသည်။ မိတ္ထီလာမြို့၏ နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်မှာ မြင့်မားလာကြောင်းတွေ့ရသည်။ ပျမ်းမျှမိုးရေချိန် အထက်နှင့်အောက် တူညီစွာရှိသော နှစ်များလည်းရှိသည်ဖြစ်ရာ ကောင်းကျိုးဖြစ်စေသည့် ထူးခြားမိုးရေချိန်ကို (၁၉၈၉)

ခုနှစ်တွင် (၁၀၅၃မီလီမီတာ)၊ ၁၉၉၆ခုနှစ်တွင် (၁၀၄၃မီလီမီတာ)၊ ၂၀၀၆ခုနှစ်တွင် (၁၀၃၇မီလီမီတာ) နှင့် ၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် (၁၀၃၃မီလီမီတာ) ကို အသီးသီးတိုင်းတာ မှတ်သားခဲ့ကြသည်။

အသေးစိတ်ဆန်းစစ်မှုများ၏ လွန်ကဲမိုးရေချိန်များသည် (၂၀) မီလီမီတာနှင့် (၄၀)မီလီမီတာကြားတွင် အနည်းငယ်မြင့်တက်လာကြောင်း တွေ့ရသည်။

ပုံ ၈ ၊ ၂၀ မီလီမီတာနှင့်အောက် နှင့် ၄၀မီလီမီတာနှင့်အောက်မိုးရေချိန်များ သည်မိတ္ထီလာမြို့၏ အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်ကြောင်းအနည်ငယ်ဖော်ပြသည်။

နှစ်ပေါင်း(၃၀)အတွင်းတွင် မိတ္ထီလာမြို့တွင်(၂၄)နာရီအတွင်းတွင် မိုးရေချိန်၄၀မီလီမီတာ >ရှိ အကြိမ်ပေါင်း(၁၃၀) လွန်ကဲမိုးရေချိန်များ တိုင်းတာမှတ်သားရရှိသည်။ ယင်းအချက်များမှ မိုးရေချိန် (၉) ခုမှာ(၂၄)နာရီအတွင်း (၁၀၀)မီလီမီတာထက် ကျော်လွန်သည်။ (၁၉၈၉ခုနှစ် မေလ၁၃ရက်နေ့တွင် (၁၉၄)မီလီမီတာ၊ (၂၀၀၃)ခုနှစ်မေလ(၂၃)ရက်နေ့တွင်(၁၈၀)မီလီမီတာ၊ (၂၀၀၁)ခုနှစ်၊ဇွန်လ(၂)ရက်နေ့တွင် (၁၂၁)မီလီမီတာ၊ (၁၉၈၉)ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင်နှင့် (၂၀၀၆)ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ (၂၄)ရက်နေ့တွင် (၁၁၄)မီလီမီတာ၊ (၁၉၈၇)ခုနှစ် ဩဂုတ်လ(၂၄)ရက်နေ့တွင် (၁၀၂)မီလီမီတာနှင့် (၂၀၀၂)ခုနှစ်ဩဂုတ်လတွင် (၁၀၁)မီလီမီတာ)တို့ အသီးသီးဖြစ်ကြသည်။

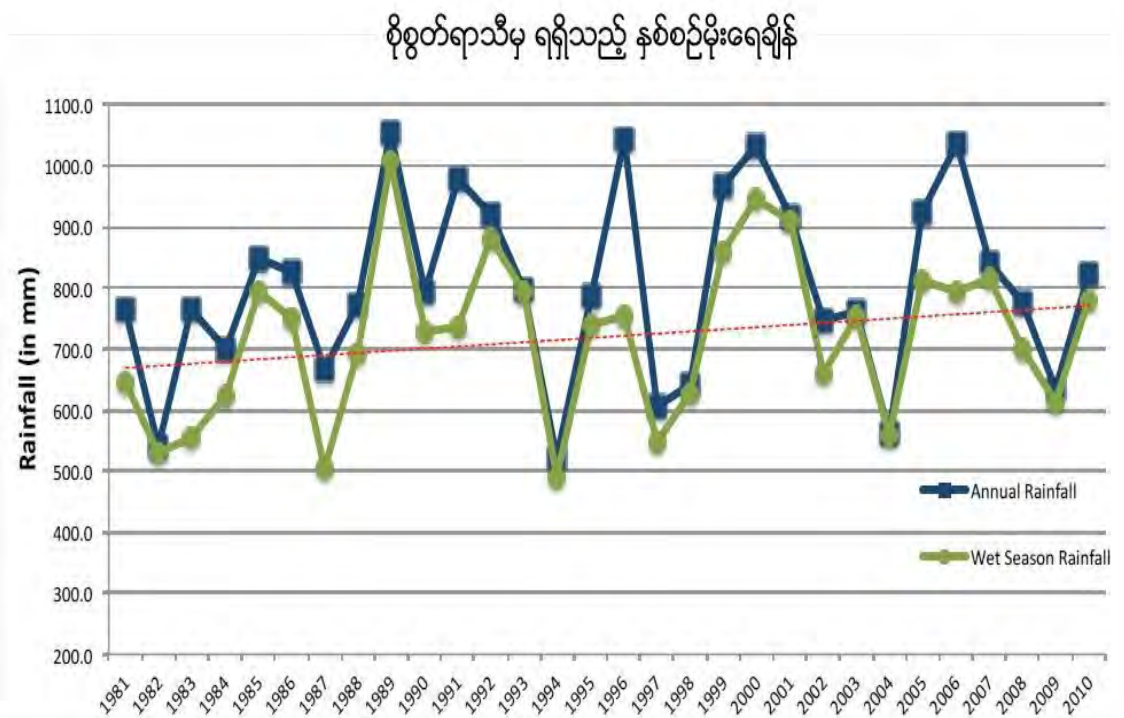
ဇယား ၂၊မိတ္ထီလာမြို့ရှိခြောက်သွေ့ရာသီအတွင်းလွန်ကဲမိုးရေချိန်ဖြစ်ရပ်များ	
၂၄-နာရီလွန်ကဲမိုးရေချိန်	တိုင်းတာသည့်ရက်စွဲများ
၁၀၄မီလီမီတာ	၁၉၉၁ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၃ရက်
၆၆မီလီမီတာ	၁၉၉၆ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၄ရက်
၅၆မီလီမီတာ	၁၉၈၁ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၂၁
၅၅မီလီမီတာ	၁၉၈၈ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၁၉
၅၅မီလီမီတာ	၁၉၈၈ခုနှစ်၊နိုဝင်ဘာလ၁၉
၅၀မီလီမီတာ	၁၉၉၆ခုနှစ်၊နိုဝင်ဘာလ၂၃
၄၇မီလီမီတာ	၂၀၀၆ခုနှစ်၊ဇူလိုင်လ၃ရက်
၄၃မီလီမီတာ	၂၀၀၈ခုနှစ်မတ်လ၂၆ရက်
၄၁မီလီမီတာ	၁၉၈၄နိုဝင်ဘာလ၂ရက်

(၁၀၀)မီလီမီတာထက်ကျော်လွန်သော လွန်ကဲမိုးရေချိန်အများစုသည် စိုစွတ်ရာသီအတွင်း ဖြစ်ကြကြောင်းကို သတိပြုသင့်သည်။ သို့ရာတွင်(၂၄)နာရီအတွင်း(၁၀၀) မီလီမီတာ ရောက်ရှိသော လွန်ကဲမိုးရေချိန်များကိုလည်း နိဝင်ဘာလတွင် တိုင်းတာမှတ်သားရရှိသည်။ ဇယား (၂) တွင် ယင်းအချက်အလက်များနှင့် အခြားသော(၄၀)မီလီမီတာထက် ကျော်လွန်သော လွန်ကဲမိုးရေချိန်များ မိတ္ထီလာမြို့၏ ခြောက်သွေ့ရာသီအတွင်း တိုင်းတာရရှိမှုများကို ဖော်ပြထားသည်။

စိုစွတ်၍ ခြောက်သွေ့မိုးရေချိန်

ပျမ်းမျှအားဖြင့် မိတ္ထီလာ၏ နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်(၉၀%)မှာ စိုစွတ်ရာသီမိုးရေချိန်များဖြစ်သော်လည်း တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ်ကွာဟမှုများသည် သိသာထင်ရှားလာသည်။ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်အရ (၁၉၉၉)ခုနှစ်၏စိုစွတ်ရာသီတွင် မိုးရေချိန်အနည်းဆုံးတိုင်းတာမှတ်သားရသည် (၄၉၁မီလီမီတာ) နှင့် (၁၉၈၉)ခုနှစ် စိုစွတ်ရာသီတွင် တိုင်းတာမှတ်သားရသည့်မိုးရေချိန်မှာ (၁၀၀၆မီလီမီတာ) ဖြစ်လေသည်။

၂၀၀၄၊ ၁၉၉၃၊ ၂၀၀၁၊ ၂၀၀၃၊ ၁၉၈၂၊ ၁၉၉၈နှင့် ၂၀၀၉ခုနှစ် စိုစွတ်ရာသီတွင် နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်အမြင့်ဆုံး တိုင်းတာမှတ်သားရရှိသည်။ ယင်းနှစ်များအတွင်း ခြောက်သွေ့ရာသီ မိုးရေချိန်မှာ (၂မီလီမီတာ-၂၀မီလီမီတာသာ) ဖြစ်လေသည်။

ပုံ ၉၊ မိတ္ထီလာမြို့ရှိ စိုစွတ်ရာသီမှ ရရှိသည့် နှစ်စဉ် မိုးရေချိန်

၁၉၉၆၊ ၁၉၉၁၊ ၂၀၀၆နှင့် ၁၉၈၃ခုနှစ်များအတွင်းတွင် စိုစွတ်ရာသီနှင့်နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်ရာသီအတွင်း အမြင့်ဆုံးအမှတ်သို့ရောက်ရှိခဲ့ကြောင်း မှတ်သားနိုင်သည်။ ယင်းနှစ်များအတွင်းတွင် ခြောက်သွေ့ရာသီသည် (၂၀၀) မီလီမီတာထက်ကျော်သော မိုးရေချိန်ကို ရရှိစေသောကြောင့် ခြောက်သွေ့လများအတွင်း လွန်ကဲဖြစ်ရပ်များဖြစ်သွားကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။

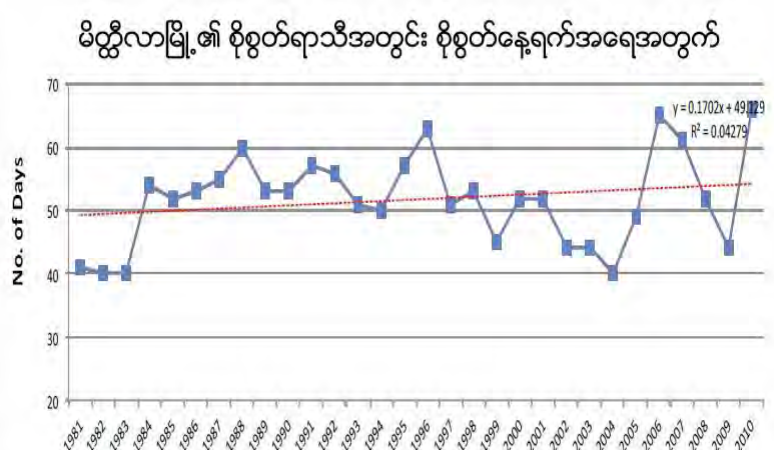
စိုစွတ်လရာသီ၏မိုးရေချိန်သည် အမြင့်ဘက်ကို ဦးတည်သွားနေကြောင်းဖော်ပြနေသည်။ နှစ်ပေါင်း (၁၇)နှစ်အတွင်း စိုစွတ်ရာသီ၏ မိုးရေချိန်မှတ်သားမှုများသည် စိုစွတ်ရာသီ၏ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်ထက် ကျော်လွန်နေသည်။ ထူးခြားစွာဖြင့် ပိုမိုစိုစွတ်သော စိုစွတ်ရာသီများကို ၁၉၈၉တွင် ၁၀၀မီလီမီတာ၊ ၂၀၀၀ခုနှစ်တွင် ၉၄၆မီလီမီတာ၊ ၂၀၀၁တွင် ၉၀၉မီလီမီတာနှင့် ၁၉၉၂ခုနှစ်တွင် ၈၈၀မီလီမီတာတို့ကို အသီးသီးမှတ်သားမိသည်။ ယင်းစိုစွတ်ရာသီများ အတွင်းတွင် လွန်ကဲမိုးရေချိန် များကိုလည်း မှတ်သားရရှိသည်။

သို့ရာတွင် စိုစွတ်ရာသီ၏ မိုးရေချိန်သည် ပျမ်းမျှ မိုးရေချိန်အောက် ရှိလျှင်ပင် ယင်းရာသီ အတွင်းတွင် ၂၀၀၂ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၃၁ရက်နေ့တွင် ၁၀၀ မီလီမီတာထက်ကျော်လွန်သော မိုးရေချိန်များကိုတိုင်းတာ မှတ်သားရရှိသည်။

ဒုတိယအခြောက်အသွေ့ဆုံး ရာသီမှာ (၁၉၈၇) ခုနှစ်ဩဂုတ်လတွင် ၁၀၀မီလီ မီတာထက် ကျော်လွန်သည့် လွန်ကဲမိုးရေချိန်ကို တိုင်းတာမှတ်သားခဲ့ရသည်။

စိုစွတ်ရာသီဥတုအတွင်း စိုစွတ်နေ့ရက်များသည် အတက်ဘက်ကို ဦးတည်နေကြောင်း ပြသနေသည်။ (ပုံ၁၀) ။နှစ်စဉ်စိုစွတ်နေ့ရက် (၅၂)ရက်ခန့်ပျမ်းမျှဖြစ်ပြီး (၂၀၁၀)ခုနှစ်တွင် အများဆုံး နေ့ရက်များအဖြစ် (၆၆)ရက်(၂၀၀၆)ခုနှစ်တွင် (၆၅) ရက်၊ (၁၉၉၆)ခုနှစ်တွင် (၆၃)ရက်နှင့် (၂၀၀၇)ခုနှစ်တွင် (၆၁)ရက်နှင့် (၁၉၈၈)ခုနှစ်တွင် (၆၀)ရက် အသီးသီး တွေ့ရှိကြသည်။

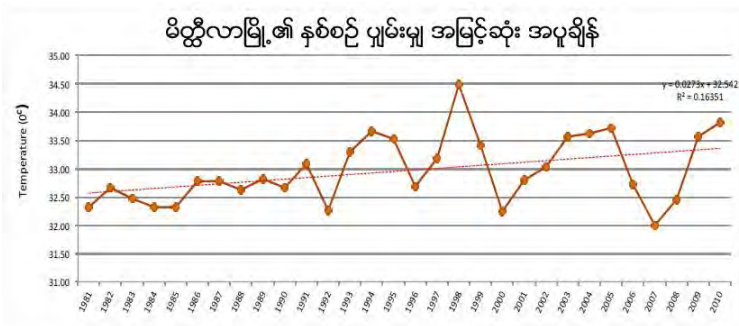
အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်နေမှုသည် နှစ်ပေါင်း(၃၀)အတွင်း စိုစွတ်သောရက်များမှာ (၅၂)ရက်နှင့်အထက်ရှိခဲ့ပြီး(၁၂)ရက်သာလျှင်(၅၁) မီလီမီတာနှင့် အောက်တွင်တိုင်းတာ ရရှိခဲ့သည်။

ပုံ ၁၀၊ စိုစွတ်ရာသီအတွင်း မိတ္ထီလာမြို့၏ တစ်နှစ်အတွင်း အသွင်ကွဲမှုဖြင့်သော စိုစွတ် နေ့ရက် အရေအတွက်များ။ စိုစွတ်နေ့ရက်အရေအတွက်များသည် အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်နေကြောင်း ပြသသည်။

အပူချိန်အမျိုးအကွဲများ၊လွန်ကဲမှုများနှင့်ဦးတည်ရာ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်

မိတ္ထီလာမြို့တွင် လေ့လာမှတ်သားခဲ့သော အပူဆုံးအချိန်သည် အမြင့်ဆုံး ပျမ်းမျှအပူချိန် (၃၃) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် ဖြစ်လေသည်။ (ပုံ၁၁)သည် ဒေသအတွင်း ပျမ်းမျှအပူချိန်အမြင့်ဆုံး အမျိုးအကွဲများကို ၁၉၉၈ခုနှစ် အပူဆုံးနေ့ရက်များဖြင့် ဖော်ပြထားပြီး နှစ်စဉ်အပူချိန် (၃၄.၄၉)ဒီဂရီဆယ်လ်ဆီရပ် ပျမ်းမျှအပူချိန်ကို တိုင်းတာမှတ်သားရသည်။ ၂၀၁၀ခုနှစ်တွင် နှစ်စဉ် ပျမ်းမျှ အပူချိန် (၃၃.၈၂)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်သည် ၎င်းကာလများအတွင်းတွင် ဒုတိယအပူဆုံး အချိန်အဖြစ် မှတ်သားရသည်။

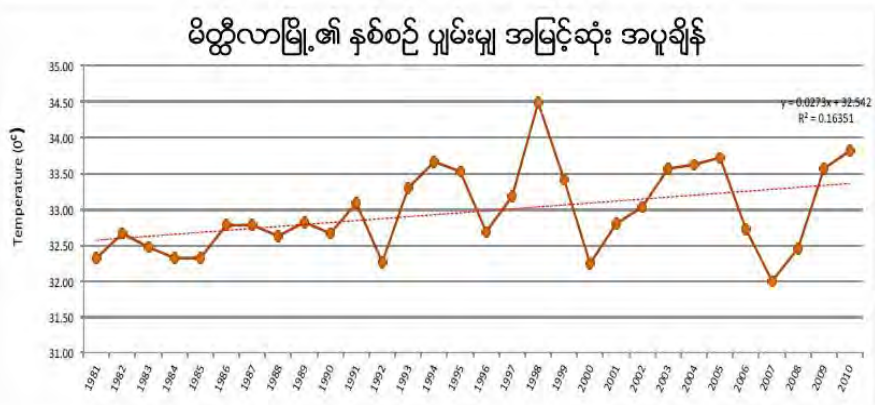
ပုံ ၁၁။ မိတ္ထီလာမြို့၏ ပျမ်းမျှ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်ကို ဖော်ပြထားသည်။ အပူနှေးဆုံး နေ့ရက်များမှာ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အအေးဆုံး အပူချိန်မှာ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။

(၂၀၀၈)ခုနှစ်တွင်ရက်ပေါင်း (၂၄၇) ရက်သည် ပျမ်းမျှ အပူချိန်၃၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်ခဲ့သည်။ ယင်းမှ (၂၇)ရက်သည်နေ့ အပူချိန် ၄၀နှင့်အထက် တိုင်းတာမှတ်သား ရရှိသည်။ ၎င်းနှစ်အတွင်း တိုင်းတာမိသည့် အမြင့်ဆုံး နေ့အပူချိန်မှာ (၄၃.၂၀) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် ဖြစ်သည်။

၂၀၁၃ (၁၃ဇူလိုင်) လသည်နှစ်ပေါင်း (၃၀) အတွင်းတွင် အပူဆုံးနေ့အဖြစ်အဖြစ် မှတ်သားရသည်။ အခြားသောအပူချိန်များမှာ ၄၄ဒီဂရီဆယ်စီးရပ် (၂၀၁၀ခုနှစ်မေလ၁၄ရက်)၊ ၄၃.၅၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် (၂၀၁၀ခုနှစ်မေလ၁၈ရက်)၊ ၄၃.၂၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် (၁၉၉၈ခုနှစ် မေလ၁၀ရက်) များဖြစ်ကြပြီး ၄၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် (၅) ကြိမ်တိုင်းတာမှတ်သားရပြီး၎င်းမှ (၄) ကြိမ်မှာ ၂၀၁၀အတွင်းဖြစ်သည်။ (၂၀၀၅ခုနှစ် မေလ၁၇ရက်၊ နှင့်၂၀၁၀ခုနှစ် ဇူလိုင်၂၅၊ မေ၁၃၊ ၁၅၊ နှင့်၁၇ရက်များ ဖြစ်ကြသည်)

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေကာမူ ၂၀၀၈ခုနှစ်နှင့် နိုင်းယုဉ်လျှင်ရက်ပေါင်း (၁၇၆)ရက်သာလျှင် အမြင့်ဆုံးပျမ်းမျှအပူချိန် ၃၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်ပြီး(၃၉)ရက်သည် အပူချိန်(၄၀) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်နှင့် အထက်ရှိကြောင်း မှတ်သားရသည်။ (မတ်လ၊ဇူလိုင်လနှင့်မေလ) တို့ဖြစ်ပြီး ရက်ပေါင်း(၁၁၂)ရက်သာလျှင် ပျမ်းမျှအပူချိန် ၃၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်နှင့် အောက်တွင် မှတ်သားရသည်။ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်မှာ (၂၁)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် ဖြစ်သည်။

ပျမ်းမျှအပူချိန်သည် အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်ရွေ့လျား နေကြောင်းထင်ရှား နေပြီး နှစ်ပေါင်း(၃၀) အတွင်း ပျမ်းမျှအပူချိန်ထက် မြင့်မားလာကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။

ပုံ ၁၁၊ မိတ္ထီလာမြို့၏ ပျမ်းမျှ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်ကို ဖော်ပြထားသည်။ အပူနွေးဆုံး နေ့ရက်များမှာ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အအေးဆုံး အပူချိန်မှာ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။

အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် သာမန်အားဖြင့် ညနေ၆နာရီမိနစ်မှ

နံနက်၆နာရီ၃၀အထိ တိုင်းတာရရှိသော ညအပူချိန်ကို အောက်ပါဇယားတွင်ဖော်ပြထားပါသည်။ ပုံ(၁၂)သည် မိတ္ထီလာမြို့၏ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် အမျိုးအကွဲများကို ဖော်ပြပြီး ပျမ်းမျှအပူချိန်မှာ(၂၁.၆၀)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ဝန်းကျင် ရှိလေးသည်။ ၁၉၉၁ခုနှစ် ညအပူချိန်သည် (၂၀.၄၆)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် အအေးဆုံးအဖြစ်တိုင်းတာရရှိသည်။ သို့ရာတွင် အပူဆုံးပျမ်းမျှညအပူချိန်မှာ (၂၀၁၀)ခုနှစ်တွင် (၂၂.၆၅ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်) နှင့် ၁၉၉၈ခုနှစ်တွင် (၂၂.၃၉ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်) တို့ဖြစ်ကြသည်။ (၁၉၉၁)ခုနှစ်တွင် ညပေါင်း (၂၅၀) မှာ ပျမ်းမျှအပူချိန်ထက် ပို၍ပူနွေးပြီး ၎င်းတို့မှညပေါင်း (၁၁၈) ညသည် အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် (၂၅)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်သည်။ ဤနှစ်များအတွင်းအပူနွေးဆုံးညများမှာ မေလ၁၁ (၃၀.၇၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်)၊ ဥပမာအားဖြင့် ညအပူချိန်၃၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်သည်။ ညပေါင်း ၂၄၂ညသည် ပျမ်းမျှအနိမ့်ဆုံးအပူချိန်ထက် ကျော်လွန်သည်။ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်ကို ဇန်နဝါရီလ(၁၅)ရက်နေ့တွင် တိုင်းတာမှတ်သားရသည်။

၂၀၁၀ခုနှစ်တွင် အပူနွေးဆုံးညမှာ ၂၀၁၀ခုနှစ်မေလ၁၄ရက် (၃၁.၁၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်) ဖြစ်သည်။ စုစုပေါင်း (၆) ညသည် အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် ၃၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် အဖြစ် တိုင်းတာရမိပြီး အားလုံးမှာ မေလအတွင်းတွင်ဖြစ်သည်။ ယင်းနှစ်အတွက် အနိမ့်ဆုံးညအပူချိန်ကို ဇန်နဝါရီလ၃ရက်နေ့တွင် ၁၁.၁၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်အဖြစ် မှတ်သားရသည်။

အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်သည် အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်နေကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။ ၎င်းမှာ နှစ်ပေါင်း (၃၀) အတွင်း ပျမ်းမျှထက် ပို၍ပူနွေးသော ညများကိုကြုံတွေ့ခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။

၃။ ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရလဒ်များ

၃.၁ ကျေးရွာ ဘေးအန္တရာယ် သမိုင်းကြောင်း

အိုမတွေ့ကျေးရွာ ဘေးအန္တရာယ်သမိုင်း (ဇယား၊ ဆန်းစစ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်)

စဉ်	ဘေးအန္တရာယ် နှင့် ရာသီဥတုဆိုးရွားမှု	ခုနှစ်	ထိခိုက်လွယ်မှု	ဖြေရှင်းခဲ့သည့် နည်းလမ်းများ
၁။	မီးဘေး	၁၉၈၀	သီးနှံများပျက်စီးခြင်း အိမ်ခြေ(၈၅)လုံး မီးလောင်သွား	ကိုယ်ထူကိုယ်ထ ပြန်လည်ဆောက်လုပ် ခဲ့သည်။
		၁၉၉၀	အိမ်ခြေ(၆၇)လုံး မီးလောင်သွား လူ(၃)ယောက်သေဆုံး သီးနှံများပျက်စီး	ကိုယ်ထူကိုယ်ထ ပြန်လည် ဆောက် လုပ်နေထိုင်ခဲ့သည်။ အခြား ရွာများမှ စားစရာများ ကူညီပေးခဲ့သည်။
		၂၀၀၅	အိမ်ခြေ(၈၆)လုံး မီးထိပါသွား ခဲ့သည်။ တိရစ္ဆာန်များသေဆုံး	ကိုယ်ထူကိုယ်ထ ပြန်လည်ဆောက် လုပ်နေထိုင်ခဲ့သည်။ အခြားရွာများမှ စားသောက်စရာများ ကူညီပေးခဲ့သည်။
		၂၀၀၈	အိမ်ခြေ(၇)လုံး မီးလောင်သွားခဲ့သည်။	ကိုယ်ထူကိုယ်ထနှင့် အိမ်နီးနားချင်း များမှ ကူညီဆောက်လုပ်ပေးခဲ့သည်။
၂။	ရေကြီးခြင်း	၁၉၉၅	စားဝတ်နေရေး ခက်ခဲ၊ သွားလာရ ခက်ခဲ	ရေကျမှသာ သွားလာခဲ့ရ(ဈေးဝယ်)
၃။	မိုးခေါင်ခြင်း	၁၉၉၈	သီးနှံပျက်စီးခြင်း၊ စားဝတ်နေရေး ကြပ်တည်းခြင်း	ပြောင်း၊ နမ်းဖတ်များ စားခဲ့ရသည်။
၄။	နွားရောဂါကျခြင်း	၂၀၁၀	နွား(၅၅)ကောင် သေဆုံးခဲ့သည်။	နွားအစား ဝယ်ခိုင်းခဲ့ရသည်။

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

အိုမတွေ့ကျေးရွာတွင် ရာသီဥတု သဘာဝဘေးဒဏ်နှင့် ပတ်သက်၍ မီးဘေး(၄)ကြိမ်နှင့် ရေကြီးခြင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်း၊ နွားရောဂါကျခြင်းများ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ၁၉၈၀ ခုနှစ်၌ မီးလောင်ခဲ့ရာ အိမ်ခြေ (၈၅)လုံး နှင့် သီးနှံများ ပျက်စီးခဲ့သည်။ ကိုယ်ထူကိုယ်ထ ပြန်လည်ဆောက်လုပ် နေထိုင်ခဲ့ရသည်။ ၁၉၉၀ ခုနှစ်၌ ဒုတိယအကြိမ် မီးလောင်ခဲ့ရာ အိမ်ခြေ(၆၇)လုံး မီးလောင်သွား၍ လူ(၃)ဦး သေဆုံးခဲ့သည်။ သီးနှံများလည်း ပျက်စီးခဲ့သည်။ ကိုယ်ထူကိုယ်ထ ပြန်လည်ဆောက်လုပ် နေထိုင်ခဲ့ရသည်။ အခြားရွာများမှ စားသောက်စရာများ ကူညီပေးခဲ့သည်။ ၂၀၀၅ ခုနှစ်၌ တတိယအကြိမ် မီးလောင်ခဲ့ရာ အိမ်ခြေ(၈၆)လုံး မီးလောင်သွား၍ တိရစ္ဆာန်များ သေဆုံးခဲ့သည်။ ကိုယ်ထူကိုယ်ထ ပြန်လည် ဆောက်လုပ်နေထိုင်ခဲ့ရသည်။ ဘေးပတ်ဝန်းကျင် ရွာများမှ စားစရာများ ကူညီပေးခဲ့သည်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ်၌ စတုတ္ထအကြိမ် မီးလောင်ခဲ့ရာ

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

အိုမတွေ့ကျေးရွာရှိ ရာသီခွင်ပြုပြင်မှုဒီဇိုင်းသည် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုနှင့် ဆက်စပ်နေသည့် ကျေးရွာတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ဘေးအန္တရာယ်များ၊ ရောဂါများ ဖြစ်ပွားသည့် နှစ်အလိုက်ပေါ် မူတည်ပြီး လအလိုက် အသေးစိတ်ဖော်ပြထားသည့် ရာသီခွင်ပြုပြင်မှုဒီဇိုင်းပေါ်တွင် ရာသီခွင်နှင့် အလိုက် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် မှန်တိုင်းများ၊ ရေကြီးခြင်းနှင့် မိုးခေါင်ခြင်း၊ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေး၊ ရာသီခွင်အလိုက် ပြုလုပ်ကျင်းပခဲ့သည့် ပွဲတော်များကို ဖော်ပြနိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် ဖိစီးမှုများ၊ အလုပ်အကိုင်များ၊ ဘေးအန္တရာယ်များ အစာရေစာခေါင်းပါးမှုများ၊ ထိခိုက်လွယ်မှုများနှင့် ကြွေးမြီများကိုလည်း ဖော်ပြပါသည်။ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း လုပ်ငန်းများကိုလည်း ဖော်ထုတ် သတ်မှတ်နိုင်ပါသည်။ ရာသီခွင်ပြု ပြင်မှုဒီဇိုင်းကို ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ကျေးရွာ၏ ကွဲပြားခြားနားသော ပွဲတော်များနှင့် အဖြစ်အပျက်များကို သိရှိနိုင်ပါသည်။

ရာသီဥတုအခြေအနေ

အိုမတွေ့ကျေးရွာ၏ ရာသီဥတုအခြေအနေမှာ တန်ခူးလ၊ ကဆုန်နှင့် တပေါင်းလများမှာ နေပူပါသည်။ ဝါဆိုလတွင် နေ့ဘက်တွင် နေပူပြီး မိုးများ ရွာသွန်းပါသည်။ နယုန်၊ ဝါခေါင်၊ တော်သလင်း၊ သီတင်းကျွတ်လများမှာ မိုးများ ရွာသွန်းသော လများ ဖြစ်ပါသည်။ တန်ဆောင်မုန်း၊ နတ်တော်နှင့် ပြာသိုလများမှာ အရမ်းအေးသော လများ ဖြစ်ပါသည်။ တပို့တွဲလတွင် နေ့ဘက်တွင် ပူပြီး ညဘက်တွင် အရမ်းအေးသော လများ ဖြစ်ပါသည်။

အိုမတွေ့ကျေးရွာတွင် စပါးကို အဓိက စိုက်ပါသည်။ တန်ခူးလတွင် လယ်၊ ယာထဲသို့ နွားချေးများ ချပါသည်။ ကဆုန်နှင့် တော်သလင်းလများတွင် ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးပါသည်။ နယုန်လတွင် မျိုးစေ့များ ကျဲသော လများဖြစ်ပါသည်။ ဝါဆိုလနှင့် ဝါခေါင်လတွင် စပါးပျိုးပင်များကို ပြန်လည်စိုက်ပျိုးပါသည်။ သီတင်းကျွတ်လတွင် ငရုတ်သီးပေါ်သောလဖြစ်သည်။ တန်ဆောင်မုန်း တွင် စပါးပင်များ အပွင့် ပွင့်သောလဖြစ်သည်။ နတ်တော်၊ ပြာသိုတွင် ရိတ်သိမ်းပါသည်။ တပို့တွဲ၊ တပေါင်းတွင် အိမ်သို့ စပါးစေ့များ ရောက်ရှိပါသည်။ အိုမတွေ့ကျေးရွာတွင် သောက်သုံးရေ အခြေအနေမှာ တန်ခူး၊ ကဆုန်၊ နယုန်၊ တပို့တွဲ၊ တပေါင်းလတွေမှာ ရေအနည်းငယ်သာ ရရှိပြီး ဝါဆို၊ ဝါခေါင်၊ တော်သလင်း၊ သီတင်းကျွတ်၊ တန်ဆောင်မုန်း၊ နတ်တော်၊ ပြာသိုလများတွင် ရေများ ပေါများပါသည်။

အိုမတွေ့ကျေးရွာ၏ ဝမ်းစာဖူလုံမှုမှာ တန်ခူး၊ ကဆုန်၊ နယုန်၊ ဝါဆို၊ ဝါခေါင်၊ တော်သလင်း၊ သီတင်းကျွတ်နှင့် တန်ဆောင်မုန်းလများတွင် ဝမ်းစာဖူလုံမှု မရှိပါ။ ပြာသို၊ တပို့တွဲ၊ တပေါင်းလများတွင် ဝမ်းစာဖူလုံမှု ရှိပါသည်။ အကြောင်းအရင်းမှာ ဆန်စပါးများ ရရှိသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

အိုမတွေ့ကျေးရွာ၏ အလုပ်ချိန်မှာ ရာသီအလိုက် ဈေးသည်များ အရောင်းအဝယ်များ ပြုလုပ်သောကြောင့် အလုပ်ချိန်များ ပေါများပါသည်။

အိုမတွေ့ကျေးရွာ၏ ဝင်ငွေမှာ တန်ခူး၊ ကဆုန်၊ နယုန်၊ ဝါဆိုနှင့် တပို့တွဲ၊ တပေါင်းလများတွင် ဝင်ငွေ နည်းပါးသော လများဖြစ်ပါသည်။ တောင်သူအလုပ်တွင် ပြုလုပ်နေရသောကြောင့် ဝင်ငွေ အလုပ်များ မလုပ်နိုင်ပါ။ သို့သော် ဝါခေါင်၊ တော်သလင်း၊ သီတင်းကျွတ်၊ တန်ဆောင်မုန်းနှင့် နတ်တော်၊ ပြာသိုလများတွင် သီးနှံများ ရသောကြောင့် ရောင်းချသော ဝင်ငွေများ ရပါသည်။

အိုမတွေ့ကျေးရွာ၏ ထွက်ငွေမှာ တန်ခူး၊ ကဆုန်၊ နယုန်လတွင် အနည်းငယ်သာ ထွက်သော်လည်း ဝါဆို၊ ဝါခေါင်၊ တော်သလင်း၊ သီတင်းကျွတ်၊ တန်ဆောင်မုန်း၊ နတ်တော်၊ ပြာသို၊ တပို့တွဲလနှင့် တပေါင်းလများမှာ အလှူအတန်းနှင့် မင်္ဂလာဆောင်၊ သာရေးနာရေးပွဲများ ရှိသောကြောင့် ထွက်ငွေမှာ အများဆုံးလများ ဖြစ်ပါသည်။

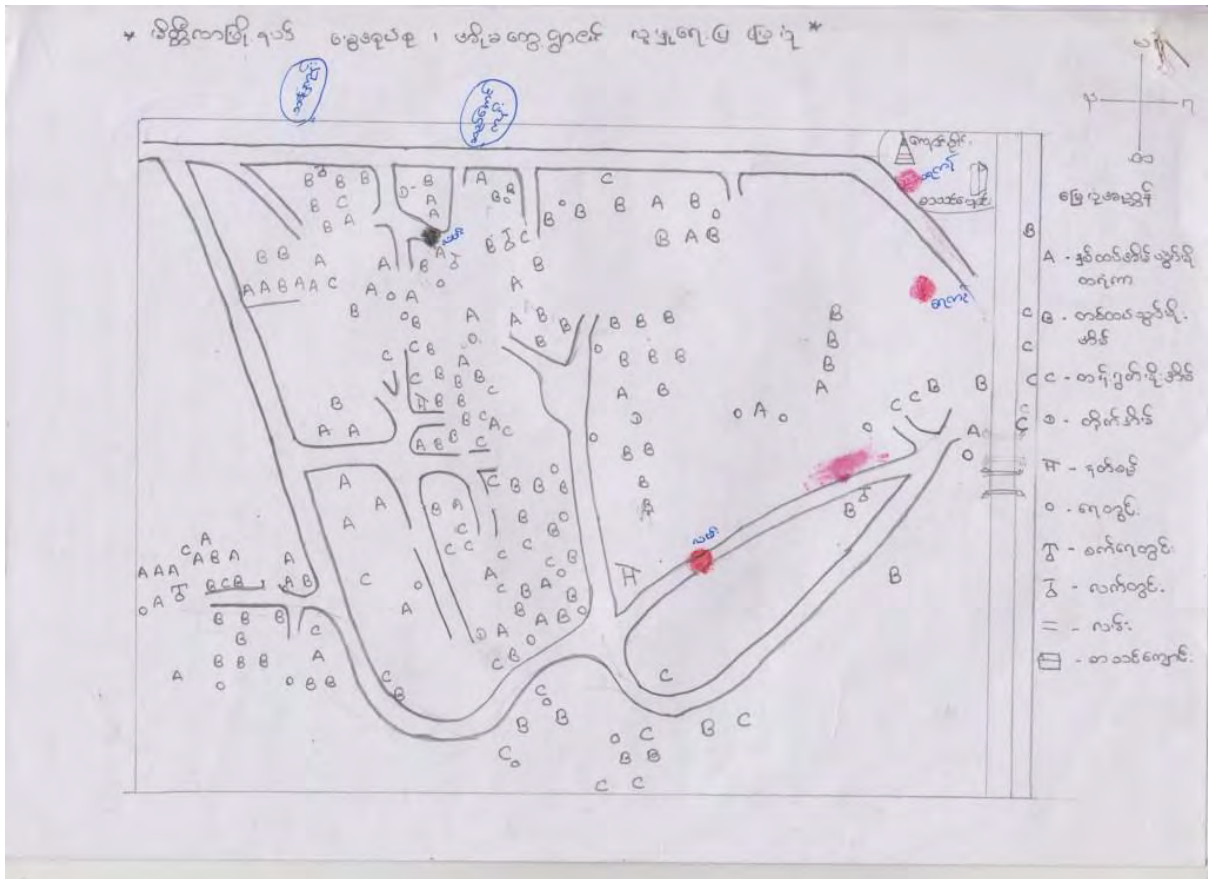
အိုမတွေ့ကျေးရွာ၏ ရောဂါအဖြစ်များသော လများ တန်ခူး၊ ကဆုန်၊ နယုန်၊ ဝါဆို၊ ဝါခေါင်လများတွင် လူများ ပမ်းပျက်၊ ပမ်းလျောရောဂါများနှင့် အခြားရောဂါများ ကျရောက်သော လများ ဖြစ်ပါသည်။ တော်သလင်း၊ သီတင်းကျွတ်၊ တန်ဆောင်မုန်း၊ နတ်တော်၊ ပြာသိုလများတွင် ရောဂါများ နည်းပါးပြီး ရိုးရိုးဖျားနာတာလောက်ပဲ ရှိပါသည်။ တပို့တွဲ၊ တပေါင်းတွင် ပြန်လည်ပြီး ရောဂါများ အစပြုသော လများဖြစ်ပါသည်။

အိုမတွေ့ကျေးရွာတွင် ရာသီအလိုက် စိုက်ပျိုးသော သီးနှံများမှာ တန်ခူး၊ ကဆုန်၊ သီတင်းကျွတ်၊ တန်ဆောင်မုန်း၊ နတ်တော်၊ ပြာသို၊ တပို့တွဲ၊ တပေါင်းလများတွင် ရာသီအလိုက် စိုက်ပျိုးသော သီးနှံများ မရှိပါ။ မိုးကောင်းရေသောက်ဖြစ်သည့်အတွက် မိုးမရွာသောကြောင့် စိုက်ပျိုးခြင်း မရှိပါ။ သို့သော် နယုန်၊ ဝါဆို၊ ဝါခေါင်နှင့် တော်သလင်းလများတွင် နမ်း၊ ပဲစဉ်းငုံ၊ ငရုတ်၊ စပါး၊ ခရမ်းချဉ်များကို လအလိုက် စိုက်ပျိုးပါသည်။

အိုမတွေ့ကျေးရွာတွင် ဘေးအန္တရာယ် အဖြစ်များသော လမှာ တန်ခူးလနှင့် ကဆုန်လများတွင် လေပြင်းများ တိုက်ခတ်ပါသည်။ နယုန်၊ ဝါဆို၊ ဝါခေါင်၊ တော်သလင်း၊ သီတင်းကျွတ်လများတွင် ဘေးအန္တရာယ်များ မရှိပါ။ တန်ဆောင်မုန်း၊ နတ်တော်၊ ပြာသို၊ တပို့တွဲ၊ တပေါင်းလများတွင် မိုးများရွာသွန်းပြီး လေတိုက်သော ဘေးအန္တရာယ်များ ဖြစ်သောလများ ဖြစ်သည်။

အိုမတွေ့ကျေးရွာတွင် ပန်းရံ၊ လက်သမားများ လုပ်ကိုင်သောလမှာ တန်ခူး၊ ကဆုန်လတွင် လုပ်ရပြီး နယုန်၊ ဝါဆို၊ ဝါခေါင်၊ တော်သလင်း၊ သီတင်းကျွတ်၊ တန်ဆောင်မုန်း၊ နတ်တော်လများတွင် တောင်သူ အလုပ်များ လုပ်ရသောကြောင့် ပြင်ပအနေဖြင့် ပန်းရံ၊ လက်သမား အလုပ်ကို လုပ်ကိုင်ရန် အချိန်မရပါ။ ပြာသို၊ တပို့တွဲ၊ တပေါင်းလတွင် တောင်သူ လုပ်ငန်း ပြီးဆုံးသည့်အတွက် မိတ္တီလာမြို့သို့ ပန်းရံ၊ လက်သမားအလုပ် (သို့) အခြားသော အလုပ်များကို လုပ်ကိုင်ရပါသည်။

၃.၃ အရင်းအမြစ်ပြု/ဘေးအန္တရာယ်ပြု/ထိခိုက်မှုပြုမြေပုံ (မြေပုံ၊ ဆန်းစစ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်

အရင်းမြစ်ဆိုင်ရာသုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ကျေးရွာ၏ အရင်းအမြစ်၊ လူမှုရေး အခြေအနေနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုပြုမြေပုံကို ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ကျေးရွာ၏ အခြေအနေနှင့် ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည့် ထိခိုက်မှုများ အဖြစ်အပျက်များ၊ ဖိစီးမှုများကို သိသာစွာ မြင်တွေ့နိုင်ပါသည်။

ကျေးရွာတွင် သစ်ပင်များသည် ပျောက်လုနီး ဖြစ်နေပါသည်။ အကြောင်းမှာ မီးလောင်ကျွမ်းမှုကြောင့် အရိပ်ရသစ်ပင်ကြီးများ မရှိတော့ပါ။ ယခု ကျေးရွာလူထုသည် ပလတ်စတစ်များ သုံးစွဲမှုများသောကြောင့် စနစ်တကျ စွန့်ပစ်မှု မရှိ မြေဆီလွှာများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးရပါသည်။ သစ်ပင်များ ပြုန်းတီးသွားသောကြောင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် အရည်အသွေး လျော့ကျစေပါသည်။ ရပ်ရွာထဲတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များသာ နေထိုင်ကြပါသည်။ သက်မွေးဝမ်း အနေဖြင့် တောင်သူ၊ ဈေးရောင်း၊ ဆံပင်ကျွတ်ရှင်း စသည့် အလုပ်များကိုသာ လူထုအားလုံး လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ တခြား အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း အလုပ်မရှိပါ။ အရင်းအမြစ် အနေဖြင့် ငွေကြေး၊ လူအင်အား၊ သဘာဝသယံဇာတ (ဥပမာ-ဆပ်ပြာ၊ လယ်ယာမြေ၊ သစ်တော)၊ အဆောက်အအုံ၊ လမ်း-တံတားနှင့် ယာဉ်(ဥပမာ-ဆိုင်ကယ်၊ စက်ဘီး)များ ရှိပါသည်။ မိုးခေါင်သည့်အတွက် မြေဆီလွှာများ ပျက်စီးမှုရှိပါသည်။ ကျေးရွာတွင် လူဦးရေ

တိုးပွားလာပါသည်။ လူတွေ တိုးလာခြင်းကြောင့် အလုပ်အကိုင် ရှားလာခြင်း၊ စားဝတ်နေရေး အဆင်မပြေမှုများ ရှိပါသည်။ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော မိသားစုမှ ပို၍ ခံစားရပါသည်။ သောက်သုံးရေ ရရှိမှုတွင် အနည်းငယ် လက်လှမ်းမမီပါ။ အခြားအသက်မွေးဝမ်းကျောင်း အတွက် သီးကုန်းကားကွင်းသို့ ဈေးရောင်းရတာ အဆင်မပြေမှုရှိ၊ ဈေးသို့ သွားရာတွင်လည်း ဆိုင်ကယ်၊ ကားများဖြင့် အလွယ်တကူ သွားလာနိုင်ပါသည်။

ဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ သုံးသပ်ချက်

ကျေးရွာတွင် မသန်စွမ်း၊ အမျိုးသမီးဦးဆောင်သူ၊ သက်ကြီးရွယ်အို၊ ကလေး၊ အမျိုးသား ဦးဆောင်သူ၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများ ရှိပါသည်။ ရွာ၏ အရှေ့ဘက် ရေကန်၊ အာဆီယံလမ်း၊ တောင်ဘက် ဆပ်ကျင်းလမ်းသည် ကျန်းမာရေးမကောင်းလျှင် အလွယ်တကူ မသွားနိုင်၊ ရွာလယ်လမ်းများအကွေ့တွင် ဆိုင်ကယ်အချင်း ရှောင်မရ၍ အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်၊ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းရှိ ရေကန်သည် ကျောင်းသူ/သားများအတွက် အသက်အန္တရာယ် စိုးရိမ်ရပါသည်။

ထိခိုက်လွယ်မှုဆိုင်ရာသုံးသပ်ချက်

ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုများက မသန်စွမ်း၊ သက်ကြီးရွယ်အို၊ ကလေး၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင် အမျိုးသမီး၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအုပ်စုသည် အရင်းအမြစ်များကို အနည်းငယ်မျှ ပိုင်ဆိုင်ပါသည်။ ဘေးအန္တရာယ်ရောက်လျှင် ထိခိုက်လွယ်သူများသည် ပို၍ အန္တရာယ်ရှိပါသည်။ ထိုသို့ ဖြစ်ပွားသွားခဲ့တဲ့ နေရာမှာ ဆင်းရဲသူ၊ ချမ်းသာသူ၊ သက်ကြီးရွယ်အို၊ ကလေး၊ မသန်စွမ်း စသည့် လူများနေထိုင်ကြပါသည်။ အန္တရာယ်ဖြစ်ရာတွင် ထိခိုက်လွယ်သူများကို ဘေးကင်းလုံခြုံသည့် နေရာသို့ ပို့ဆောင်ပါသည်။ လူမှုရေး ဝန်ဆောင်မှုများလည်း လက်လှမ်းမီမှု ရှိပါသည်။ ကလေးများသည် ရပ်ရွာအတွင်းရှိ မိမိတို့ နေအိမ်ကိုသာ အကြိုက်ဆုံးဖြစ်ပြီး၊ မကြိုက်သည့်နေရာ မရှိပါ။ ခိုလှုံရာနေရာများသို့ အမြန်ဆုံး ရောက်နိုင်သော လမ်းများကို ကလေးများ မသိရှိပါ။ ဖြစ်မှသာလျှင် ကြုံရင်ကြုံသလိုမျိုး လုပ်ဆောင်သွားပါသည်။ ရွာ မြောက်ဘက် ၁ မိုင်ခွဲအကွာ သပြေကုန်းရွာ၊ ၅ ဖာလုံအကွာ ဆည်အောင်းကုန်ရွာသို့ နေ့စားလိုက်လုပ်ခြင်း၊ သာရေး၊ နာရေးများ သွားကြပါသည်။ ရွာ၏ တောင်ဘက် သီးကုန်းကားကွင်းသို့ ဈေးရောင်းသွားကြပါသည်။ တောင်ကြီးသို့ ရွှေ့ပြောင်း၍ ပန်းရံ၊ ဈေးရောင်းသွားရောက်လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။

၃.၄ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများဆန်းစစ်ခြင်း (ဇယား၊ ဆန်းစစ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်)

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာ ပိုင်ဆိုင်မှုများ	အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာ ဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်ချိန်နှင့် ဖိစီးမှုများ ရှိနေချိန် ဘယ်လိုပြုမူနိုင်သလဲ၊ ဘယ်လိုကူညီနိုင်သလဲ?	အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများ အပေါ် ဘေးအန္တရာယ်များ ဘယ်လို ကျရောက်နိုင်သလဲ	ဘယ်လိုအချိန်ဘေးအန္တရာယ်တွေ ဖြစ်နိုင်သလဲ? ပိုင်ဆိုင်မှုများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုများကို ဘယ်လိုကာကွယ်နိုင်မလဲ?	ရပ်ရွာအတွင်း ရွေးချယ်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးရရှိနိုင်သလား? (တစ်ခြား) အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း လိုက်လျောညီထွေမှု ရှိသော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း
ဆန်၊ စပါး	ရပ်ရွာအတွင်း ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်ချိန်မှာ ဝမ်းစာဖူလုံမှု ရှိပါတယ်။	စိုက်ပျိုးရေး မလုံလောက်သည့်အတွက် သီးနှံတွေ အောင်မြင်မှု မရှိ၊ ပိုးများကျခြင်း	ပြင်ပလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ပြီး ဝမ်းစာအတွက် ဝယ်ယူသုံးစွဲ၊ ငွေတိုးများ ချေးယူပြီး ကာကွယ်နိုင်ပါသည်။	ကောင်းမွန်တဲ့ ပိုးသတ်ဆေးများ စိုက်ပျိုးရေးနည်းစနစ်များ လိုအပ်ပါတယ်။
ဆိုင်ကယ်၊ ထွန်စက်၊ လှည်း	လိုအပ်တဲ့ ပစ္စည်းများ၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ အခြားဝန်ဆောင်မှုတွေကို ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။	ဘေးအန္တရာယ်များကြောင့် လမ်းများ ပျက်စီးသဖြင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးများကို သက်ရောက်နိုင်ပါသည်။	လိုမြဲတဲ့နေရာတွေမှာ ပစ္စည်းများ ရွေ့လျားခြင်းကို ကူညီနိုင်ပါသည်။	အကြံပြုချက်မရှိ
ပန်းရံ၊ လက်သမား	မိသားစုအခြေအနေကို စားဝတ်နေရေးအတွက် ကူညီနိုင်ပါသည်။	မိုးများရွာလျှင် အလုပ်များ ပျက်သည်။ ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်ပါက ဝင်ငွေများ လျော့ကျနိုင်ပါသည်။	အခြားအလုပ်များကို ပြောင်း၍ လုပ်ကိုင်ရပါသည်။	အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ လိုအပ်ပါသည်။
မွေးမြူရေး	ဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်ချိန်မှာ တိရစ္ဆာန်များကို ရောင်းချ စားသောက်ရပါတယ်။ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ အထောက်အကူပြုသည်	အပူအအေးမမျှသည့် အတွက် တိရစ္ဆာန်များ ကျရောက်နိုင်ပါသည်။ (ရောဂါအမျိုးမျိုး)	တိရစ္ဆာန်များအပေါ် ဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်လျှင် တိ/မွေးကုများဖြင့် ကုသကာကွယ်ပေးပါသည်။	(၁)လ တစ်ကြိမ် တိ/မွေးကုများ လာရောက်ကုသပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ကောင်းမွန်တဲ့ ဆရာဝန်နှင့် ဆေးဝါးများ လိုအပ်ပါသည်။
သောက်သုံးရေ	စိုက်ပျိုးရေးအတွက် အထောက်အကူပြုပေးသည်။ သီးနှံများ အောင်မြင်မှု ရှိပါသည်။	မိုးများ ပြင်းထန်စွာ ရွာပါက မကောင်းသောရေများ ကျရောက်နိုင်ပါသည်။ (ဘောင်မပါ)	ရေတွင်း၊ ရေကန်များကို ဘောင်၊ ခြံစည်းရိုးများ ပြုလုပ်၍ ကာကွယ်နိုင်ပါသည်။	ယခုလက်ရှိမှာ သောက်ရေခြားပါနေသောကြောင့် ဌာနဆိုင်ရာတွေမှ ရေလျှူဒါန်းရန် လိုအပ်ပါသည်။ (နေရာသီတွင်သာ)

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

အိုမတွေ့ကျေးရွာအတွင်းတွင်ရှိသော အရင်းအမြစ်များနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း အမျိုးအစားများကို ဖော်ထုတ်ရန်နှင့် ထိုအရာများသည် ဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်မှုအပေါ် မည်သို့ ကူညီနိုင်မည်ကို သိရှိနိုင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်လာပါက မည်သည့် အကျိုးသက်ရောက်မှုတွေ ရှိနိုင်သလဲဆိုသည်ကို သိရှိနိုင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဘေးအန္တရာယ်များ ထိခိုက်မှုမှ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန်အတွက် လိုက်လျောညီထွေစွာ နေထိုင်နိုင်၍ အမြန်ဆုံး ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်သည့် နည်းလမ်းများကို သိရှိနိုင်ရန်အတွက် ပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဆန်စပါး

အိုမတွေ့ကျေးရွာသည် တောင်သူလုပ်ငန်းနှင့်အတူ ဆန်စပါးကို အဓိက စိုက်ပျိုးပါသည်။ ရပ်ရွာအတွင်းတွင် ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်ပါက ဝမ်းစာအဖြစ် ကူညီပေးပါသည်။ သို့သော် စိုက်ပျိုးရေး မလုံလောက်သည့်အတွက် သီးနှံတွေ အောင်မြင်မှုမရှိ ပဲပိုးများ ကျရောက်ပါသည်။ သီးနှံများ ပျက်စီးသွားသည့်အတွက် စားဝတ်နေရေး ခက်ခဲပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပြင်ပအလုပ်များ လုပ်ကိုင်ရပါသည်။ ဝမ်းစာအတွက် ပြင်ပမှ ငွေတိုးများ ချေးယူပြီး စားဝတ်နေရေးအတွက် ကာကွယ်ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကောင်းမွန်တဲ့ ပိုးသတ်ဆေးနှင့် စိုက်ပျိုးရေးနည်းစနစ်များ လိုအပ်ပါသည်။

ဆိုင်ကယ်၊ ထွန်စက်၊ လှည်း

အိုမတွေ့ကျေးရွာတွင် ဆိုင်ကယ်၊ ထွန်စက်၊ လှည်းများ ရှိပါသည်။ တောင်သူလုပ်ငန်းတွင် လှည်းနှင့် ထွန်စက်ကို အသုံးပြုရပါသည်။ ထို့ပြင် ဆိုင်ကယ်ဖြင့်လည်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးတွင် အထောက်အကူပြုပါသည်။ ထို့ပြင် ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ အခြားဝန်ဆောင်မှုများတွင်လည်း ကူညီနိုင်ပါသည်။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်ချိန်တွင် လမ်းများ ပျက်စီးမှုကြောင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးကို နှောင့်နှေးစေပါသည်။ မိုးများ သည်းထန်စွာ ရွာသွန်းပါက ပစ္စည်းများ ပျက်စီးသည့်အတွက် လုံခြုံတဲ့ နေရာတွင် ထားရပါသည်။ ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်ချိန်တွင် ပစ္စည်းများကို ရွေ့လျားနိုင်သည့် အကူအညီပေးပါသည်။

ပန်းရံ၊ လက်သမား

အိုမတွေ့ကျေးရွာတွင် ပန်းရံ၊ လက်သမားများ ရှိပါသည်။ ပြင်ပအလုပ်များ လုပ်ခြင်းကြောင့် မိသားစု စားဝတ်နေရေးအတွက် ကူညီနိုင်ပါသည်။ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအပေါ် ဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်ပါက ဝင်ငွေများ လျော့နည်းခြင်း၊ မိသားစု စားဝတ်နေရေး ဖူလုံမှု မရှိခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အခြား အလုပ်များ ပြောင်း၍ လုပ်ကိုင်ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းများလည်း တွင်ကျယ်စွာ လိုအပ်ပါသည်။

မွေးမြူရေး

အိုမတွေ့ကျေးရွာတွင် မွေးမြူရေးအနေဖြင့် ဆိတ်၊ ဝက်၊ ကြက်၊ နွား၊ သိုး စသည့် တိရစ္ဆာန်များကို မွေးမြူပါသည်။ ထို့ပြင် ရပ်ရွာထဲ ဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်လျှင် တိရစ္ဆာန်များကို ရောင်းချစားသောက်ရပါသည်။ ကလေးများ၏ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးတွင်လည်း အထောက်အကူပြုပါသည်။ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများအပေါ် အန္တရာယ်များ ကျရောက်ပါသည်။

အပူအအေး မမျှသည့်အတွက် ရောဂါအမျိုးမျိုး ကျရောက်နိုင်ပါသည်။ တိရစ္ဆာန်များအပေါ် ဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်လျှင် နည်းစပ်ရာ တိ/မွေးကုနှင့် ခေါ်၍ ကုသပေးရပါသည်။ သို့သော် တိ/မွေးကုများ အချိန်မီ မလာနိုင်ပါက ဒေသထွက် သစ်သီး၊ သစ်ရွက်များနှင့် ကုသပေးရပါသည်။ ထို့ကြောင့် တိ/မွေးကုများကို (၁)လတစ်ကြိမ် လာရောက်ကုသပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ကောင်းမွန်တဲ့ ဆေးဝါးနှင့် ကောင်းမွန်သော တိ/မွေးကုဆရာများလည်း လိုအပ်ပါသည်။

သောက်သုံးရေ

အိုမတွေ့ကျေးရွာသည် စိုက်ပျိုးရေးကို အဓိက လုပ်သောကြောင့် စိုက်ပျိုးရေးကို အဓိကဖြစ်သည်။ ရေလုံလောက်မှုရှိလျှင် သီးနှံများ အောင်မြင်မှု ရှိပါသည်။ ထို့အပြင် သက်မွေးဝမ်းကျောင်းများ အပေါ် ဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်လျှင် (ဥပမာ-မိုးများသည်းထန်စွာ ရွာပါက) ရေတွင်း ရေကန်များမှာ ဘောင်၊ ခြံစည်းရိုးများ မရှိသောကြောင့် အမှိုက်များ ကျရောက်နိုင်ပါသည်။ မကောင်းသော ရေများ ဖြစ်သောကြောင့် လူများ ရောဂါများ ဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။ ဘေးအန္တရာယ်များဖြစ်လျှင် ရေတွင်း၊ ရေကန်များကို ဘောင်၊ ခြံစည်းရိုးများ ပြုလုပ်၍ ကာကွယ်နိုင်ပါသည်။ ယခုလက်ရှိမှာ သောက်ရေ မလုံလောက်သည့်အတွက် ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ချိတ်ဆက်ပြီး ရေ လှူဒါန်းရန် လိုအပ်ပါသည်။ ရေများ ခမ်းခြောက်ခြင်း၊ ရေ အရောင် ပြောင်းခြင်းများ ဖြစ်ပါသည်။

ပဌာန်းအဖွဲ့မှာ ဥပုဒ်နေ့တိုင်း ပဌာန်းရွတ်ပါသည်။ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့မှာ ရပ်ရွာ၌ ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည့် နေရာများတွင် အဓိက ပါဝင်သူများ ဖြစ်ကြပါသည်။ ထို့အပြင် ရွာ၌ ပြဿနာ တစ်ခုခုဖြစ်လျှင် ဝိုင်းဝန်းဖြေရှင်းပေးကြရပါသည်။ ရွာ၏ ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းများတွင်လည်း အဓိက စီမံခန့်ခွဲကြပါသည်။ သို့သော် ၎င်းတို့အဖွဲ့ နှင့်သာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်း၊ မပြုလုပ်ကြပါ။ ရွာသူ/သားများ၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့်သာ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို အားလုံး ဝိုင်းဝန်း၍ ချကြပါသည်။ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့သည် ရပ်ရွာတွင်းမှ အဖွဲ့များနှင့်အတူ အက်ရှင်အေဒ်ပက်(စ်) မြန်မာ၊ မြစိမ်းရောင် အဖွဲ့များနှင့် ချိတ်ဆက်လုပ်ကိုင်ပါသည်။

ဂေါပကအဖွဲ့သည် ရပ်ရွာ၌ ဘာသာရေးပွဲတော်များရှိလျှင် အဓိက စီမံခန့်ခွဲကြရပါသည်။

သာရေး၊ နာရေးအဖွဲ့မှာ ရပ်ရွာ၌ အလှူ၊ မင်္ဂလာဆောင်များရှိလျှင် ချက်ပြုတ်ရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲရေး တာဝန်ကို ယူကြပါသည်။

ဂေယျာဝစူအဖွဲ့မှာ ဘုန်းကြီးကျောင်း၌ သန့်ရှင်းရေးလုပ်ခြင်း၊ ဘုရားပန်းလဲခြင်း၊ အိုးခွက်ပန်းကန်များ ဆေးခြင်း၊ ရေနွေးပွဲ၊ အမြည်းပွဲများ ပြင်ဆင်ခြင်း စသည့် လုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။

ဆယ်ကျော်သက်အဖွဲ့မှာ ရပ်ရွာတွင်းရှိလမ်းများ အမှိုက်လှဲခြင်း၊ အမှိုက်ကောက်ခြင်း၊ ရေတွင်းများ၊ နတ်စင်များ သန့်ရှင်းရေးလုပ်ခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် စာဖတ်ဝိုင်းများ ပြုလုပ်ခြင်း၊ game များ ဝိုင်းဖွဲ့ကစားခြင်း စသည်တို့ကို လုပ်ဆောင်ကြပါသည်။

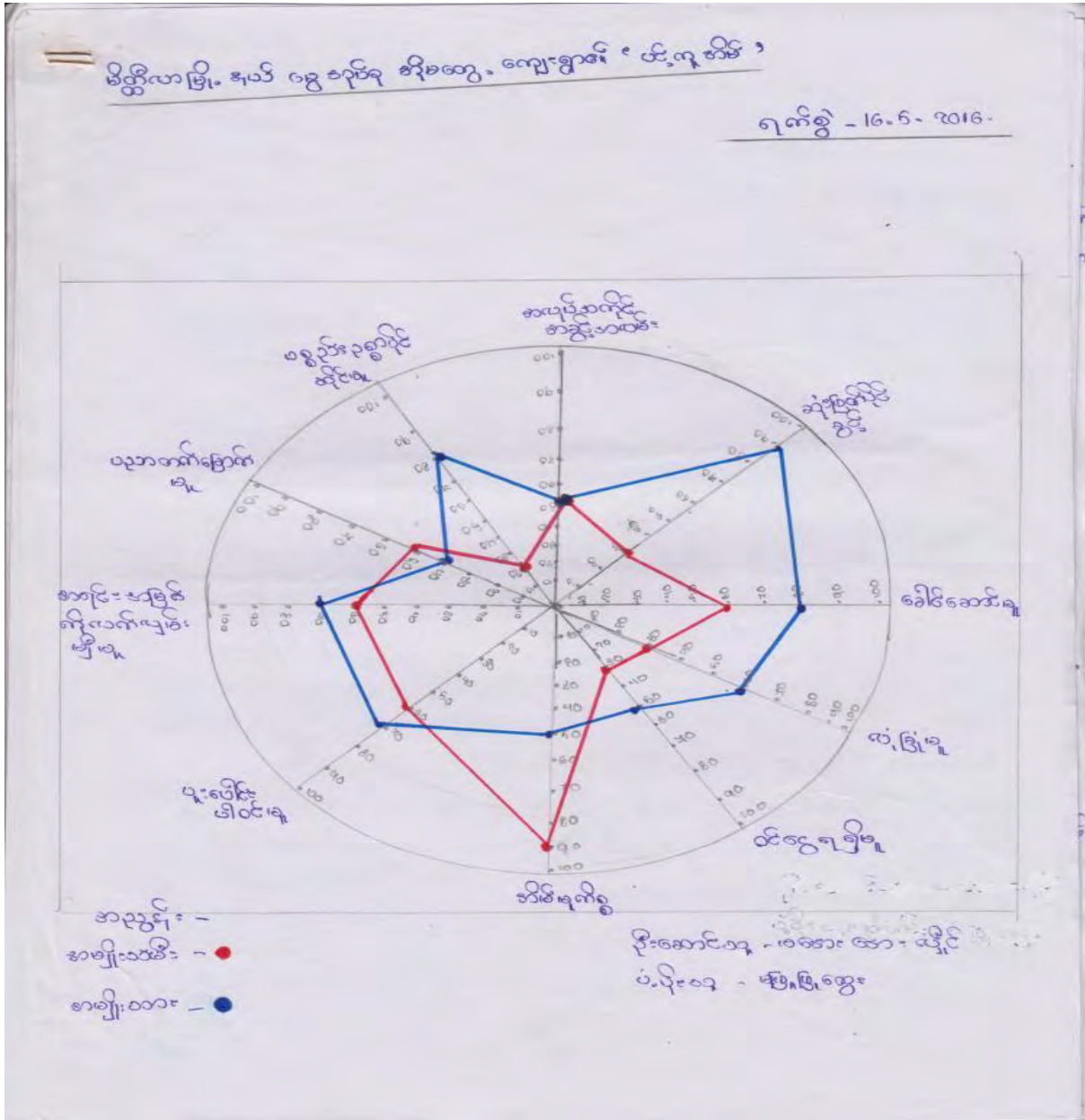
မီးသတ်အဖွဲ့မှာ နွေရာသီ၌သာ မီးသတ်ပြုရန် လိုက်လံနို့ဆော်ခြင်းကို ပြုလုပ်ပါသည်။ ရပ်ရွာအတွင်းတွင် အဓိကအရေးပါသော အဖွဲ့မှာ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ ဖြစ်ပြီး ကျန်အဖွဲ့များမှာ သူ့တာဝန်နှင့်သူ ၎င်းတို့၏ တာဝန်ကို ကျေပွန်အောင် စုပေါင်းလုပ်ကိုင်ကြပါသည်။

ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းဖြစ်သော မက်(စ်)မြန်မာအဖွဲ့နှင့် မြစိမ်းရောင်မှာ ရပ်ရွာအတွင်း အိမ်ထောင်စုများသို့ ချေးငွေ ချေးပေးပြီး အက်ရှင်အော့အဖွဲ့မှာ ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် အမျိုးသမီးများဘဝ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ဦးစားပေးလုပ်ဆောင်သော အဖွဲ့ ဖြစ်ပါသည်။

ပါဝင်ပတ်သက်သူများဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ခြင်း (Stakeholders analysis)

ပါဝင်ပတ်သက်သူများ	အဓိကတာဝန်များ
ရပ်ရွာအတွင်းအဖွဲ့အစည်း	
ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူး	ကျေးရွာအတွင်းရှိ အုပ်ချုပ်ရေးကိစ္စများ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ၊ စည်းကမ်းထိန်းသိမ်းရေးကိစ္စများ၊ ဥပဒေနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး ကိစ္စများအတွက် မြို့နယ်အဆင့် ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် တိုက်ရိုက် ချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်။
ရပ်မိရပ်ဖများ	ကျေးရွာရပ်မိရပ်ဖအဖွဲ့သည် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးအဖွဲ့နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်၍ ကျေးရွာ၏ စည်းလုံးညီညွတ်ရေးနှင့် သာရေး၊ နာရေး၊ ကိစ္စရပ်များကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်။
ဝေယျာဝစ္စ	ဘုန်းကြီးနှင့်ပတ်သက်သော အကျွေးအမွေးများကို လုပ်ဆောင်ရပါသည်။
လူငယ်အမျိုးသမီး/သားအဖွဲ့	ဘာသာရေးနားရေးပွဲများတွင် ကိုယ်တာဝန်အလိုက် လုပ်ဆောင်ပေးခြင်း။
ကော်မတီအဖွဲ့	ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ခြင်း။
ကျောင်းကော်မတီ	ပညာရေးနှင့်ပတ်သက်သော လုပ်ငန်းများကိုလုပ်ဆောင်ပါသည်။
မိဘဆရာအသင်း	ပညာရေးနှင့်ပတ်သက်သော လုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်ခြင်း။

၃.၆ ကျား၊ မ ရေးရာ ကွန်ယက်ပြ မြေပုံ ဆန်းစစ်ခြင်း

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ရပ်ရွာတွင်းရှိ အမျိုးသမီးများ၏ လက်ရှိအခြေအနေနှင့် အဆင့်အတန်းများကို နားလည်သဘောပေါက် စေရန်အတွက် ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းသုံးသပ်ချက်သည် အမျိုးသမီး အခွင့်အရေး ရှုထောင့်မှနေ၍ အမျိုးသမီးများ၏ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရည်စွမ်းကို နားလည်သဘောပေါက်စေရန် ဖြစ်ပါသည်။

အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း

အိုမတွေ့ကျေးရွာရှိ အမျိုးသမီးများ၏ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းမှာ (၅၀%)ရှိပြီး၊ အမျိုးသားများ မှာလည်း (၅၀%)ရှိပါသည်။ တန်းတူဖြစ်နေခြင်း အကြောင်းအရင်းမှာ အမျိုးသမီးနှင့် အမျိုးသားတန်းတူ ဈေးရောင်းဈေးဝယ် လုပ်ရသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ဆုံးဖြတ်ခွင့်

အိုမတွေ့ကျေးရွာရှိ အမျိုးသမီးများ ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်မှာ (၃၀%)ရှိပြီး၊ အမျိုးသားများမှာ (၉၀%)ရှိပါသည်။ ထိုသို့ ကွာခြားခြင်းမှာ အမျိုးသမီးများမှာ အိမ်မှုကိစ္စနှင့် အချိန်ပေးနိုင်ခြင်း၊ ပြောရဲဆိုရဲ မရှိခြင်းတို့ကြောင့် အမျိုးသားများကသာ ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်တွင် ပိုမိုများပြားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ခေါင်းဆောင်မှု

အိုမတွေ့ကျေးရွာရှိ အမျိုးသမီးများသည် ခေါင်းဆောင်မှုတွင် (၆၀%)ရှိပြီး၊ အမျိုးသားများမှာ (၈၀%)ရှိပါသည်။ အမျိုးသမီးများမှာ ရပ်ရေးရွာရေးကိစ္စ၊ သာရေး၊ နာရေးပွဲများတွင် အားလုံးတက်ကြွစွာ လုပ်ဆောင်ကြပါသည်။ အမျိုးသမီးများမှာ တစ်ချို့ ဦးဆောင်မှုအပိုင်းတွင် အမျိုးသားများ အနည်းငယ်သာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပေးရပါသည်။

လုံခြုံမှု

အိုမတွေ့ကျေးရွာရှိ အမျိုးသမီးများ၏ လုံခြုံမှုမှာ (၃၀%)ရှိပြီး၊ အမျိုးသားများ၏ လုံခြုံမှုမှာ (၆၀%)ရှိပါသည်။ အကြောင်းအရင်းမှာ အမျိုးသမီးများသည် အပြင်သို့ အလုပ်သွားရာတွင် လုံခြုံမှု နည်းပါးပါသည်။ အားနွဲ့သည့်အတွက် ထိခိုက်လွယ်မှု မြန်မဆန်စေပါသည်။ ယခုအချိန်တွင် မရှိသေးသော်လည်း နောင် အနာဂတ်တွင် ခေတ်နှင့်အညီ တိုးတက်နေသောကြောင့် လူအများလည်း ကိုယ်ကျင့်တရား ပျက်ပြားသောကြောင့် အမျိုးသမီးများမှာ ပို၍ လုံခြုံမှုနည်းပါးခြင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ အမျိုးသားများသည်လည်း အပြင်သို့ အလုပ် ထွက်လုပ်ရာတွင် အသက်ဘေးအန္တရာယ်နှင့် အခြားသော ဘေးအန္တရာယ်များကြောင့် လုံခြုံမှု နည်းပါးပါသည်။

ဝင်ငွေရရှိမှု

အိုမတွေ့ကျေးရွာ၏ အမျိုးသမီးများ ဝင်ငွေရရှိမှုမှာ (၃၀%)ရှိပြီး အမျိုးသားများမှာ(၅၀%)ရှိပါသည်။ အကြောင်းအရင်းမှာ အမျိုးသမီးနှင့် အမျိုးသားလုပ်ခ လစာ

ကွာဟခြင်း၊ ကျား/မ ခွဲခြားမှုကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် အမျိုးသမီးများမှာ အမြင့်သို့တက်၍ အလုပ်မလုပ်နိုင်ခြင်း၊ အမျိုးသားများနှင့်အတူ တန်းတူ မလုပ်နိုင်၊ ထို့ပြင် အမျိုးသမီးများမှာ အိမ်မှုကိစ္စများနှင့် အခြားသော အိမ်အလုပ်များသာ လုပ်ရသည့်အတွက် ဝင်ငွေနည်းပါးခြင်း ဖြစ်သည်။

အိမ်မှုကိစ္စ

အိုမတွေ့ကျေးရွာ အမျိုးသမီးများ အိမ်မှုကိစ္စတွင် (၉၀%)ရှိပြီး၊ အမျိုးသားများမှာ (၅၀%) ရှိပါသည်။ အကြောင်းအရင်းမှာ အမျိုးသမီးများသည် ရှေးရိုးစွဲ အယူအဆများအရ အိမ်မှုကိစ္စသာ အမျိုးသမီးများ လုပ်ရမည်ဟု သတ်မှတ်ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် အမျိုးသမီးများမှာ အိမ်မှုကိစ္စနှင့် အချိန်ကုန်နေရပါသည်။ အမျိုးသားများသည် အိမ်မှုကိစ္စများကို အနည်းငယ်သာ လုပ်ကိုင်ကူပါသည်။

ပူးပေါင်းပါဝင်မှု

အိုမတွေ့ကျေးရွာရှိ အမျိုးသမီးများသည် ပူးပေါင်းခြင်းမှုမှာ(၆၀%)ရှိပြီး၊ အမျိုးသားများမှာ (၇၀%)ရှိပါသည်။ အမျိုးသမီးများသည် ရပ်ရွာအတွက် အလုပ်များကို ပို၍ လုပ်ကိုင်ရပါသည်။ အမျိုးသားများမှာ ဈေးရောင်းဈေးဝယ်ကိစ္စအပြင် အလုပ်များနှင့် အချိန်ကုန်နေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

အရင်းအမြစ်ကို လက်လှမ်းမီမှု

အိုမတွေ့ကျေးရွာရှိ အရင်းအမြစ်များကို အမျိုးသမီးများမှာ(၆၀%)ရှိပြီး၊ အမျိုးသားများမှာ (၇၀%)ရှိပါသည်။ အကြောင်းရင်းမှာ အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများအတူ လယ်ယာများ လုပ်ကိုင်သော်လည်း အမျိုးသားများကသာ လက်လှမ်းမီစွာ လုပ်ကိုင်နိုင်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများမှာ ခွန်အားနည်းခြင်း အလုပ်များပေါ်တွင် တွင်ကျယ်စွာ မလုပ်နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ပညာတတ်မြောက်မှု

အိုမတွေ့ကျေးရွာရှိ အမျိုးသမီးများ ပညာတတ်မြောက်မှုမှာ (၅၀%)ရှိပြီး၊ အမျိုးသားများမှာ (၄၀%)သာရှိပါသည်။ အကြောင်းအရင်းမှာ အမျိုးသားများသည် ပြင်ပ အလုပ်များ စိတ်ဝင်စားခြင်း၊ ပညာရေးတွင် စိတ်ဝင်စားမှုအားနည်းသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ဆိုင်မှု

အိုမတွေ့ကျေးရွာရှိ အမျိုးသမီးများ ပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ဆိုင်မှုတွင် (၂၀%)သာရှိပါသည်။ အမျိုးသားများမှာ (၈၀%)ရှိပါသည်။ အကြောင်းအရင်းမှာ လယ်ယာများကို အမျိုးသား၏ အမည်ဖြင့်သာ လုပ်ရသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အိမ်ထောင်ဦးစီးသော အမည်ဖြင့်သာ လုပ်ရမည်ဟု ရှေးရိုးစွဲ အယူအဆများကြောင့် ဖြစ်သည်။ သို့သော် အမျိုးသား သေဆုံးသောအခါ အမျိုးသမီး အမည်ဖြင့် ပြောင်းလဲပေးရပါသည်။ ထို့ကြောင့် အမျိုးသမီးများ ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်မှုတွင် နည်းပါးခြင်းများ ဖြစ်သည်။

၃.၇ စွမ်းဆောင်ရည်ကို ခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်းနှင့် သတင်းအချက်အလက်နှင့် အသိပညာပေးမှုများ စွမ်းဆောင်ရည်ကို ခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်း

ဆွေးနွေးပွဲအစတွင် မနှင်းနှင်းဆွေမှ ဦးဆောင်ကာ ဒီရွာမှာ ဘာအဖွဲ့အစည်းတွေရှိလဲဟု မေးရာ ပါဝင်ဆွေးနွေးသူ ဆယ်ကျော်သက်အဖွဲ့နှင့် အမျိုးသမီးများမှ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့၊ အမျိုးသမီးအဖွဲ့၊ လူငယ်အဖွဲ့၊ ဆယ်ကျော်သက်အဖွဲ့၊ မီးကင်းအဖွဲ့များ ရှိသည် ဖြေကြသည်။ ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ ထိုအဖွဲ့အစည်းတွေမှ ဘာတွေလုပ်ကြလဲဟုမေးရာ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့မှ သာရေး၊ နာရေး၊ ဘာသာရေး စသော ရွာ၏ လုပ်ငန်းတော်တော် များများတွင် လုပ်ဆောင်ပါသည်။ အမျိုးသမီးအဖွဲ့နှင့် လူငယ်အဖွဲ့များမှ ရွာ၏ သာရေးနာရေးကိစ္စများတွင် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင် ကြသည်။ မီးကင်း အဖွဲ့မှ မီးဘေးအန္တရာယ်ကြိုတင်ကာကွယ်ရေးများအား လုပ်ဆောင် ပေးပါသည်ဟု ပြောကြသည်။ ဦးဆောင် ဆွေးနွေးသူမှ ဒီရွာမှာ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရေးတွေ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးတွေ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် ဘယ်လို လုပ်ဆောင်ထားမှုတွေ ရှိလဲဟု မေးရာ ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများမှ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားခြင်းများ မရှိပါဟု ပြောကြရာ ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ ဥပမာ ရာသီဥတု ပူးပြင်း၊ ရေရှားခြင်းတွေဖြစ်ပြီး သီးနှံတွေမရရှိသော် ဘယ်လိုတွေ ပြောင်းလဲလုပ်ဆောင် လာလဲဟု မေးရာ နွေရာသီတွင် ကြက်သွန်နီများ စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ဒေသနှင့် လိုက်လျောညီထွေသော စိုက်ပျိုးသီးနှံများ ပြောင်းစိုက်ခြင်းတို့ ပြုလုပ်သည်ဟု ပြောကြသည်။ အခြားဘာတွေများ လုပ်ဆောင်ထားတာတွေ ရှိသေးလဲဟုမေးရာ ဘာမှ မရှိပါဟု ဖြေကြသည်။

ရပ်ရွာထဲမှာ ရာသီဥတုနှင့် ပတ်သက်ပြီး ကြိုမှန်းတာတွေ ကြိုတွေးတာတွေ ရှိသလားဟု ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ မေးရာ ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများမှ လေငြိမ်ပြီး ပူစပ်စပ်ဖြစ်လာပြီးဆိုရင် လေတိုက်တတ်ခြင်း ငှက်များ အနိမ့်မှာလဲလျှင် မိုးရွာတတ်ခြင်း၊ ပဒုမာပုပ်လျှင် မိုးကြီး ရွာတတ်သည်ဟု ပြောကြသည်။ ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ ဒီလိုလေထန်းခြင်း၊ မိုးရွာကြီးခြင်းများ ဖြစ်လျှင် လူတွေကို ဘာတွေ ဖြစ်နိုင်လဲဟု မေးရာ ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများမှ လေပြင်းတိုက်လျှင် သစ်ကိုင်းများပိနိုင်ခြင်း၊ အဆောက်အဦများ ပြိုနိုင်ခြင်း၊ မိုးကြီးပြီး သီးနှံများ ပျက်စီးနိုင်ခြင်းတို့ ဖြစ်နိုင်သည်ဟု ပြောကြသည်။

ဦးဆောင် ဆွေးနွေးသူမှ ဒီလို သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တွေကို ကာကွယ်ရန် မလိုအပ်ဖူးလားဟု မေးရာ လိုအပ်ပါတယ်ဟု ပြောပြီး ဘေးအန္တရာယ် ကာကွယ်ရန် နည်းလမ်းများ လည်း လိုပါတယ်ဟု ပြောကြသည်။ ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများအား ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်ဆိုတာ အချိန် မရွေး ကျရောက်နိုင်ကြောင်း၊ ကြိုတင်ကာကွယ်ရန် လိုအပ်သည့် ကာကွယ်ခြင်းဟာ ကုသခြင်းထက် (၅၀%) သက်သာ ပါသည်။ အကြံပြု ဆွေးနွေးခဲ့သည်။

သတင်းအချက်အလက်၊ ဆက်သွယ်ရေးသည် အိမ်ထောင်စုများမှာ သူတို့၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှ ရာသီဥတုလွန်ကဲမှုများအတွက် ဘယ်လိုကာကွယ်ထားနိုင်မလဲ။

သတင်းအချက်အလက်နှင့်အသိပညာများရရှိမှု

သဘာဝဘေးအန္တရာယ်နှင့်သက်ဆိုင်သော သတင်းအချက်အလက်များကို ရေဒီယို၊ TV၊ ဖုန်းများမှရရှိပြီး ဘေးအန္တရာယ်နှင့်ပတ်သက်သော အသိပညာများကိုတော့ အက်ရှင် အေးဒီမြန်မာမှ အသိပညာများဖြန့်ဖြူးပေးပါသည်။

- (၁) ခိုင်မာသော အဆောက်အဦများ ဆောက်လုပ်ထားမည်။
- (၂) အာဟာရချက်ပြုတ်စား၍ လောင်စာများ မိုးလုံ၊ လေလုံနေရာတွင်ထားရန်။
- (၃) နေပူဒဏ်ခံနိုင်သော အဆောက်အဦများဆောက်လုပ်ရန်။

သောက်သုံးရေးတွင်းများအား စနစ်တကျသောက်သုံးရန် ။

ကျန်းမာရေးအသိပညာပေးဟောပြောပွဲများပြုလုပ်ခြင်းများ လုပ်ဆောင်ရန်။

၃.၈ ကလေးသူငယ်များ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် အခွင့်အရေးများအပေါ် သက်ရောက်မှုများ

ကလေးများကြုံတွေ့ရသော အခြေအနေများ	ဖြစ်ရသည့်အကြောင်းရင်းများနှင့် အကျိုးဆက်များ	ဖြေရှင်းနိုင်သည့် နည်းလမ်းများ
ကိုယ်ကာယပိုင်းဆိုင်ရာအန္တရာယ်များ	အပူချိန် ပြင်းလွန်း၍ ခေါင်းမူးခြင်း၊ ချွေး မိတ်ဖုပေါက်ခြင်း၊ အနာများ ပေါက်ခြင်း၊ မျက်စိများ နာခြင်း၊ ရာသီဥတု ဖောက်ပြန် သောကြောင့် ဝမ်းပျက် ဝမ်းလျော များဖြစ်ခြင်း သည်ဟု ပြောကြသည်။	ဆေးများကုသခြင်း၊ သနပ်ခါးရည်လိမ်းခြင်းဆေးမီးတိုများနှင့်ကုသခြင်း။
လူမှုရေးဆိုင်ရာ၊ အိမ်တွင်းအန္တရာယ်များ	ပုံမှန်ဝင်ငွေ မရှိ၍ အချို့ကလေးများမှာ စားချင်တာ မစားရခြင်း၊ ဝတ်ချင်တာ မဝတ်ရခြင်းကြောင့် မိသားစုအတွင်း စိတ်ချမ်းသာမှု နည်းပါးခြင်းပညာရေးကို ဆုံးခန့်တိုင်းမသင်ကြားရခြင်း။	ပုံမှန် ဝင်ရရှိမည့် လုပ်ငန်း လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်သည်။ ကျောင်းထွက်ပြီး ဈေးရောင်း ရပါသည်။
ရပ်ရေးရွာရေးတွင်ပါဝင်ခြင်း	ကလေးများ အနေဖြင့် လူကြီးများမှ ပါဝင်ခွင့် သိပ်မပေးသောကြောင့် ပါဝင် ဆောင်ရွက်ခွင့် နည်းပါးခြင်း၊ နေရာပေး မခံရခြင်း၊ သည်ဟု ပြောကြသည်။	ကလေးများကို သီးသန့်အဖွဲ့ဖွဲ့ပြီး လူကြီးများနှင့် အသိပညာပေး ဟောပြောပွဲများ ပြုလုပ်ပေးခြင်း
ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ပြဿနာများ	ချောင်းဆိုးခြင်း၊ ရင်ကျက်ခြင်း၊ ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျော ၁ဖြစ်ခြင်း၊ မတော်တဆထိခိုက်မှုများရှိပါသည်။	-

ပညာရေးဆိုင်ရာပြဿနာများ	အချို့ ကျောင်းနေအရွယ် ကလေး အများစုမှာ ကျောင်းမနေရဘဲ မိသားစုဝင်ငွေ ကူရှာပေးနေကြောင်း ပြောကြားသည်။	ပညာရေးအသိပညာများပေးခြင်း၊ ဝင်ငွေရှာ ဖွဲ့နိုင်ရန် နည်းလမ်းကောင်းများ ပေးခြင်း
ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ထိခိုက်နိုင်မှုများ	ပညာရေး နောက်နေ့ နိုင်သည် ကျန်းမာရေး မကောင်းခြင်းများ ဖြစ်နိုင် သည်။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု နည်းလာမည်။	သဘာဝဘေးဒဏ် ခံနိုင်စွမ်းရှိသော နည်းပညာ များ လိုအပ်ခြင်း

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ဤနည်းကိရိယာသည် ကလေးများအပေါ်တွင် သက်ရောက်နိုင်သော ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုဘေး ဖြစ်နိုင်ခြေများကို ဆန်းစစ်လေ့လာရာတွင် အသုံးပြုသည်။ ၎င်းသည် ကလေးများအား သူတို့ နေ့စဉ် လိုအပ်ချက်များနှင့် သူတို့ဘဝနှင့် ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် အခြားသက်ရောက်မှုများ မည်သို့ရှိကြောင်းကို စဉ်းစားနိုင်ရန် ဖန်တီးပေးသည်။ ထို့အပြင် ၎င်းသည် ကလေးများနှင့်အတူ အန္တရာယ်များမှ မည်သို့ ကာကွယ်နိုင်ကြောင်းကိုလည်း ရှာဖွေပေးသည်။

အိုမတွေ့ကျေးရွာတွင် မူလတန်းကျောင်းရှိပါသည်။ ရာသီဥတု လွန်ကဲမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ်များ ကြရောက်ချိန်တွင် အသက်အန္တရာယ်နှင့် ချိတ်ဆက်ပါသည်။ သို့သော် ကျေးရွာတွင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် မဖြစ်ဘူးပါ။ ကလေးများသည် စာသင်ကျောင်းအတွက် ကျောင်းသားများ များသောကြောင့် စာရေးခုံများ မလုံလောက်သည့်အတွက် စာသင်ခုံများ လိုအပ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ကလေးအားကစားကွင်းနှင့် အိမ်သာမှာ နည်းပါးသောကြောင့် အဆင်မပြေပါ။ စာသင်ကျောင်းမှာ ဟောခန်းဖြစ်နေ၍ စာသင်ချိန်တွင် ဆူညံသောကြောင့် အခန်းခွဲရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဆရာ/မများလည်း လုံလောက်မှု မရှိပါ။ ထို့ပြင် ယခု လက်ရှိ အချိန်မှာ သောက်ရေ ရှားပါသောကြောင့် သောက်ရေများလည်း လိုအပ်ပါသည်။ အိုမတွေ့ ကျေးရွာရှိ ကလေးများသည် သင်္ကြန်ကာလတွင် သက်ကြီးရွယ်အိုများကို သန့်ရှင်းရေးများ ပြုလုပ်ပေးခြင်း ရပ်ရေးရွာရေးတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက် ပေးပါသည်။ ကလေးများ အနေဖြင့် ကျေးရွာလုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဆုံးဖြတ်ချက် ချရာတွင် ကျေးရွာလူကြီးများနှင့် မိဘများက ပါဝင်ဆောင်ရွက် ပေးပါသည်။ ယခု လက်ရှိတွင် စာသင်ကျောင်းမှာ ဆရာမ(၂)ယောက်သာ ရှိသောကြောင့် ကျေးရွာမှ volunteer အနေဖြင့် ဆရာမ ငှားရပါသည်။ သို့သော် ကျေးရွာရှိ ကျောင်းသားများထံမှ တစ်လလျှင် (၅၀၀)စီစုပြီး လစာအဖြစ် ပေးရပါသည်။ ကလေးများ အနေနှင့် ဆရာ/မများ သင်သော သင်ရိုးညွှန်းတမ်းနှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိပါသည်။ ကျောင်းဝန်းနံရံများမှာ လုပ်နေသော်လည်း မပြီးမြောက်သေးပါ။ ကျေးရွာထဲရှိ အိမ်များ သဒ္ဓါသလောက် ကောက်ယူပြီး လုပ်ရသောကြောင့် ငွေများ လိုနေ၍ ပြီးဆုံးအောင် မလုပ်နိုင်သေးပါ။

၃.၉ ဘေးအန္တရာယ်အတွက် အသင့်ပြင်ထားသော ရပ်ရွာလူထု၏ အကဲဖြတ်ပုံစံ

ကျေးရွာမှာ မြေလျင် လှုပ်ထရိုလား ဟု မေးရာ အနည်းငယ် ရှိပါသည်။ ဆိုင်ကလုန်း ဆိုတာ ရှိပါသည်။ မိုးကြီးခြင်း၊ ရေကြီးခြင်း၊ လေထန်ခြင်းများလည်း ရှိပါသည်။ သီးခြား ဘေးအန္တရာယ်မှာ အပူချိန်လွန်ကဲခြင်း၊ မိုးသီးကျခြင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်းများ ရှိပါသည်။ နှစ်စဉ်အလိုက် ဖြစ်ခဲ့သော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကို စာရင်းပြုစုထားခြင်း၊ အဆင့်သတ်မှတ်ခြင်းများ မရှိပါ။ မီးလောင်ခြင်းကြောင့် ထိခိုက်သူများရှိလား၊ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့် မိသားစု (၈၃) ယောက် မီးထဲပါသွားခြင်း ရှိပါသည်။ ဘယ်နားသွားလျှင် အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင် ကြောင်း အန္တရာယ် မြေပုံဆွဲတာ မရှိပါ။ မှတ်သားထားတာလည်း မရှိပါဟု ကျေးရွာ လူထုမှ ပြောကြားပါသည်။ မန်ကျည်းရွက်နုချိန်၊ ထနောင်းပွင့်ချိန်၊ ဘုမ္မရာဇာပွင့်ချိန်ဆို မိုးခေါင်ခြင်း၊ မိုးရွာခြင်းကို ခန့်မှန်းလေ့ရှိပါသည်။ နောက်ထပ် တိုင်းတာခြင်း မရှိပါ။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး သင်တန်း/ သင်ကြားပေးတာ ရှိပါသလား၊ မရှိပါ။ မီးဘေးဖြစ်လျှင် အုပ်ချုပ်ရေးမှူး မှတဆင့် ရွာဆော် သတိပေးခိုင်းခြင်းများ ရှိပါသည်။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး သတင်းပြန်ကြားပေးခြင်း၊ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူး သတင်းပြန်ကြားပေးမှု နည်းပါသည်။ သတင်းမှတ်တမ်း တင်တဲ့လူ မရှိပါ။ ဆက်သွယ်ရေးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး တစ်ရွက်ကပ်တာ မရှိပါ။ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မရှိပါ။ သတင်းများကို ရေဒီယို၊ လက်ကိုင်ဖုန်း၊ TV များနှင့် ဆက်သွယ်ရမည့်နေရာများ ရှိပါသည်။ အင်တာနက်နဲ့ ဆက်သွယ်ခြင်း မရှိပါ။ ကြိုတင် သတင်းပေးမှုများ မရှိပါ။ ပေါင်းစပ်လေ့လာတာတွေ မရှိပါ။ သတင်းလွှင့်တာတွေနဲ့ လက်တွေ့ဖြစ်နေတာတွေ အံဝင်ဝင်ကျ ရှိလား၊ မရှိပါ။ မိုးလေဝသ ခန့်မှန်းချက်တွေကို လိုက်မလုပ်ဘဲ သီးခြားနည်းလမ်းတွေ မရှိပါဟု ကျေးရွာလူထုမှ ပြောကြားပါသည်။ သတင်းပေးတဲ့အတိုင်း လုပ်ဆောင်မှုတွေ ရှိပါသည်။ သတင်းပေးချက်များကို ဖြန့်ဝေတာလည်း ရှိပါသည်။ (လက်ကိုင်ဖုန်းများနဲ့လည်း သတင်းပေးပါသည်။ အချက်ပေးမှု မရှိပါ။ လူအချင်းချင်း သတင်းပေးမှု မရှိပါသဖြင့် သံချောင်းနဲ့ သတင်းပေးမှု၊ စက်နဲ့ သတင်းပေးမှု ရှိပါသည်။ ရှေးရိုးအစဉ်အလာ သတင်းပေးမှုများ မရှိပါ။ သတိပေး ကော်မတီအဖွဲ့ ရှိပါသည်။ အရေးပေါ် လုပ်ငန်းနှင့် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ ရေးဆွဲမှု မရှိပါ။ အသိပေးမှု ရှိပါသည်။ အရေးပေါ် အခြေအနေမှာ လေ့ကျင့်ထားတဲ့ လူငယ်အဖွဲ့ မရှိပါ။ ကြိုတင်လုပ်ဆောင်မှု မရှိပါ။ ကြိုတင်စားစရာ၊ ရှိ ခိုလှုံရာ အဆောက်အဦ သီးသန့် မရှိပါ။ ထိခိုက်လွယ်သော လူဦးရေ (၂၂)ဦး ရှိပါသည်။ ရေ/မီးဖိုချောင်သုံး ပစ္စည်းများ ရှိပါသည်။ အမျိုးသမီးနှင့်ကလေး၊ သက်ကြီးရွယ်အိုများမှ သီးသန့်တွေ့ဆုံစရာ နေရာမရှိပါ။ ပြုစုခဲ့သူ မရှိပါ။ ဘေးကင်းတဲ့နေရာ သွားစရာ မရှိပါ။ အရေးပေါ် ကိစ္စဖြစ်လျှင် ရှာဖွေစုဆောင်းတာတွေ၊ ဆေးဝါးလုံလောက် မရှိပါ။ ပညာပေး လုပ်ငန်းများ မရှိပါ။ အသိပေးရေး ပိုစတာ၊ ဆိုင်းဘုတ်တွေ၊ သင်တန်းပေးမှုတွေ မရှိပါ။ ထိခိုက်လွယ်မှုအတွက် မှတ်တမ်းပြုစုမှုတွေ မရှိပါ။ အန္တရာယ်ကို ခန့်မှန်းတာမျိုး မရှိပါ။ အရင်းအမြစ်များကို အလွယ်တကူ ထုတ်ယူသုံးစွဲခွင့် မရှိပါ။ ထိခိုက်လွယ်သူအတွက် သက်ရောက်မှုတိုင်းတာမှု မရှိပါ။ အဆင့်ဆင့် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု မရှိပါ။ ကြိုတင်ကာကွယ်မှုအတွက် လိုအပ်တဲ့ အရင်းအမြစ်တွေကို လက်လှမ်းမီ

သုံးစွဲခွင့် မရှိသေးပါ။ အစိုးရအဖွဲ့များမှ လေ့လာသုံးသပ်တာတွေ ရှိပါသည်။ အစိုးရအဖွဲ့များမှ ကျေးရွာမှာ တာဝန်ပေးထားတဲ့သူ မရှိပါဟု ဦးကြွက်နီ၊ ဦးအောင်ဝေ၊ ဦးမောင်ဌေး၊ ဦးဗိုလ်ဝင်း၊ ဦးမဲ တို့မှ ပြောကြားပါသည်။ ထုတ်ပြန်ဆောင်ရွက်မှု မရှိပါ။ ရေဒီယို နားထောင်ရင်း တိုးတက်မှုတွေ ရှိလာသည်ဟု ကျေးရွာလူထုမှ ပြောကြားပါသည်။

၃.၁၀ ပါတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကို သုံးသပ်ခြင်း

မဖြူထွေးမှ အစည်းအဝေးကို (၁၀)နာရီတွင် စတင်ခဲ့ပါသည်။ မေးခွန်းများ မေးမည်ဟု ကျေးရွာလူထုကို ပြောပါသည်။ သဘာဝဝန်းကျင်နှင့် ပတ်သက်ပြီး အစိုးရနှင့် ချိတ်ဆက်ပြုလုပ်တာရှိလားမေးရာ ကျေးရွာလူထုမှ မရှိဘူးလို့ ပြောပါသည်။ သဘာဝအနေဖြင့် သစ်ပင်တွေ ပြုန်းတီးမှုမရှိအောင် ပြုလုပ်ရမယ်လို့ မဖြူထွေးမှ ပြောပါသည်။ သစ်တောသစ်ပင်ကြီးတွေကို ခေါင်းပုံဖြတ်တဲ့အရာတွေ ယခုတော့ မရှိသေး၊ သို့သော် ကျွန်းများကို ပြန်သိမ်းတာတွေ ရှိတယ်လို့ ပြောပါတယ်။ သစ်တောမဲ့များ ဆုံးရှုံးသွားအောင် လုပ်နိုင်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ သဘာဝသစ်တော် အဖွဲ့အစည်းတွေကတော့ မလုပ်ဘူးလို့ ပြောပါတယ်။ ကျေးရွာတွင်း ဝမ်းစာအနေဖြင့် စိုက်ပျိုးတဲ့ သီးနှံများကို သစ်ပင်ကြီးကြီးများ စိုက်ရန်အတွက် တားဆီးတာတွေ ရှိနိုင်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ သစ်ပင်များ ခုတ်ပြီး ယာမြေ တိုးချဲ့တာတွေ မရှိဘူးလို့ ပြောပါတယ်။ ကိုယ့်အနေနဲ့ သစ်ပင်အနည်းငယ်သာ ခုတ်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ကျေးရွာမှာ လယ်ယာနှင့် ကိုက်ညီတဲ့ မျိုးစေ့တွေ အနည်းငယ်သာ စိုက်ပျိုးရပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေးဌာနမှ ပေးသော မျိုးစေ့များကိုသာ စိုက်ပျိုးနေရတယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်တာ သစ်တောများ နှုတ်ပြီး မီးသွေးအနေဖြင့် ရောင်းချရသောကြောင့် သစ်တောများ နည်းပါးလာသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အိုမတွေ့ကျေးရွာတွင် ရှေးဟောင်း သမိုင်းဝင် နေရာတွေရှိတယ်လို့ ပြောပါတယ်။ (တိမ်ကိုတမ်)ရှေးဟောင်းမြို့အဖြစ် မရှိဘူးလို့ ပြောပါတယ်။ MGO အဖွဲ့အစည်းတွေက ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်တဲ့ အရာက ရပ်ရွာလူထုကို ထိခိုက်မှု မရှိဘူးလို့ ပြောပါတယ်။ အခြားအဖွဲ့အစည်းများလည်း လယ်ယာမြေအတွက် (လူ့အတွက်) ကောင်းကျိုးတွေ ဖြစ်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ (ဥပမာ-ဟောပြောပွဲများ ပြုလုပ်ပေးတယ်) MGO အဖွဲ့တွေ လာရောက်ပြီး ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးများ လုပ်ဆောင်တဲ့ အရာများမှာ ကျေးရွာအတွက် ကောင်းကျိုးများသာ ဖြစ်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ (မကောင်းတာမရှိဘူးလို့ ပြောပါတယ်)။ အိုမတွေ့ကျေးရွာမှာ မြစ်ချောင်းများ မရှိဘူးလို့ ပြောပါတယ်။ MGO အဖွဲ့တွေလုပ်တဲ့ အရာတွေက ကျေးရွာ၏ မြေထု၊ လေထု၊ မြေဆီလွှာတွေ ပျက်စီးမှု မရှိဘူးလို့ ပြောပါတယ်။ သို့သော် ယခု လက်ရှိ အနေဖြင့် ကျေးရွာနားတွင် စားသောက်ဆိုင်များ မရှိသောကြောင့် မကောင်းသောရေများ စီးဆင်းမှု ရှိတယ်လို့ ပြောပါတယ်။ စက်ရုံ၊ အဆောက်အဦတွေက လူတွေကို ဒုက္ခပေးတဲ့အရာတွေ မရှိဘူးလို့ ပြောပါတယ်။ မြေအောက်ရေ ခမ်းခြောက်ခြင်းမှာ သစ်တောသစ်ပင်တွေကို ဝမ်းစာအဖြစ် ခုတ်တာတွေ မရှိဘူးလို့ ပြောပါတယ်။ စီမံကိန်း လုပ်ဆောင်ခြင်းဟာ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းအတွက် လုပ်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ အိုမတွေ့ကျေးရွာတွင် ဒီဇယ်အသုံးပြုသော စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံတွေ မရှိဘူးလို့ ပြောပါတယ်။ သို့သော် ဆိုင်ကယ်များသာ အသုံးပြုတယ်လို့ ပြောပါတယ်။

လူတွေအတွက် ကျန်မာရေး၊ ထိခိုက်မှုတွေ ဖြစ်နိုင်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ စီမံကိန်း လုပ်ဆောင်မှုကြောင့် ရပ်ရွာလူထု သွေးကွဲစေသော အရာတွေ မရှိဘူးလို့ ပြောပါတယ်။ ထိခိုက်လွယ်တဲ့ အုပ်စုအနေဖြင့် ကလေး၊ သက်ကြီးရွယ်အို၊ မသန်စွမ်းများသာ ဖြစ်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ဌာနဆိုင်ရာတွေ MGO တွေက ကျေးရွာအတွက် အသုံးဝင်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ကောင်းမွန်တယ်လို့လည်း ပြောပါတယ်။ ရပ်ရွာထဲမှ ရေမြောင်းတွေရှိပြီး ရေကို သွားချင်သလို သွားဆိုပြီး ပစ်ထားတာတွေ ရှိတယ်လို့ ပြောပါတယ်။ အဖွဲ့အစည်း ဌာနဆိုင်ရာတွေမှာ လယ်၊ ယာထဲကို ဒီလို စိုက်ရမယ်လို့ ပြောတဲ့အခါမှာတော့ လယ်ယာမြေကို ထိခိုက်မှုတွေ မရှိသေးဘူးလို့ ပြောပါတယ်။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးမှာ ကော်မတီတွေ ဦးဆောင်ပြီး လုပ်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ရာသီဥတုဒဏ်ခံနိုင်ရန်အတွက် ဟောပြောပွဲတွေ လုပ်ပေးတာ ကျေးရွာအတွက် ကောင်းမွန်တယ် ဗဟုသုတတွေ ဖြစ်စေတယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ထို့နောက် မဖြူထွေးမှ အစည်းအဝေးကို ရုပ်သိမ်းလိုက်တယ်။ အစည်းအဝေး၏ ရည်ရွယ်ချက်ကိုလည်း ပြောပြခဲ့ပါတယ်။

၄။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်မှု သတင်းအချက်အလက်များ

၄.၁ ဘေးအန္တရာယ်များကိုအဆင့်ခွဲခြားခြင်းနှင့်ရာသီဥတုအကျိုးသက်ရောက်မှုများကို အဆင့်ခွဲခြားခြင်း (ဇယား၊ ဆန်းစစ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်)

ဘေးအန္တရာယ်များ	အကြိမ် (ကြိမ်ရေ)	ရာသီ	ကျရောက်ချိန်တွင်းကာလ	ပြင်းအား	အရှိန်	သတိပေးချက် (မဖြစ်မှီ)	သတိပေးခပျက် (ဖြစ်ပြီး)	သက်ရောက်မှုအား	သက်ရောက်မှုအတိုင်းအတာ	နှိုင်းယှဉ်ချက်
မီးဘေး	XXX	XXX	XX	XXX	XX	XX	X	XX		၁၈
ရေရှားပါးမှု	XX	XXX	XXX			X	XXX	XXX		၁၅
မြေဆီလွှာပျက်စီးမှု	XX	XX	XX		X	X	XXX	XXX		၁၄
အပူချိန်မြင့်မားခြင်း	XXX	XXX	XXX		XXX	XX	XXX	XX		၂၀

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ရှေးဦးစွာ မလပြည့်မှ မိတ်ဆက်စကားပြော၍ ဒီရွာမှာ ဘေးအန္တရာယ် အနေနဲ့ ဘာတွေဖြစ်ခဲ့လဲမေးရာ ကျေးရွာ လူထုမှ ‘‘မီးဘေး’’ ဟု ဖြေပါသည်။ ဘယ်နှကြိမ်ဖြစ်ခဲ့လဲမေးရာ (၃)ကြိမ်၊ ပြင်းအားမှာ ပျက်စီးမှု သိပ်မရှိ၊ အဲဒီလိုဖြစ်ရင် သတိပေးမှုတွေရှိလား မေးရာ ရှိတယ်ဟု ဖြေပါသည်။ ဒုတိယ ဘေးအန္တရာယ်မှာ ရေရှားပါးမှုဖြစ်ပြီး အလယ်အဆင့်မှာသာ ရှိပါသည်။ ကြိုတင်သတိပေးချက်တွေရှိလား မေးရာ မရှိ ဖြစ်ပြီးလျှင်လည်း မရှိ ဟု ဖြေပါသည်။ ရေ ရှားပါးသော အတွက် ဘယ်လိုအကျိုးသက်ရောက်မှုရှိလဲမေးရာ အကျိုးသက်ရောက်မှုမှာ အများဆုံးဖြစ်၍ အပွင့်(၃)ပွင့် သတ်မှတ်ပါသည်။

တတိယ ဘေးအန္တရာယ်မှာ မြေဆီလွှာ ပျက်စီးမှုဖြစ်ပြီး အကြိမ်ရေမှာ အလယ်အလတ်ဖြစ်ပြီး ရာသီတွင်လည်း အလယ်အလတ် ကျရောက်ချိန်ကာလမှာ ပါဆို၊

ဝါခေါင်လများ ဖြစ်ပါသည်။ မဖြစ်မှီနှင့် ဖြစ်ပြီး အချိန်များတွင် သတိပေးမှု မရှိပါ။ သက်ရောက်မှုအားတွင် အများဆုံးဖြစ်ပါသည်။

စတုတ္ထ ဘေးအန္တရာယ်မှာ အပူချိန်မြင့်တက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အပူချိန်မြင့်ခြင်း အများဆုံးဖြစ်ပါသည်။ ရာသီတွင်လည်း အများဆုံးဖြစ်ပြီး (၃)ပွင့်ပေးပါသည်။ ပြင်းအား အများဆုံးဖြစ်ပြီး သတိပေးချက်မှာ အများဆုံး ဖြစ်ပါသည်။ သက်ရောက်မှုအားမှာ အများဆုံး ဖြစ်ပါသည်။ သက်ရောက်မှု အတိုင်းအတာတွင် အများဆုံး ဖြစ်ပါသည်။

ရာသီဥတုအကျိုးသက်ရောက်မှုများကို အဆင့်ခွဲခြားခြင်း

မြေဆီလွှာများပျက်စီးခြင်းသည် တောင်သူများအနေဖြင့် မိုးလေဝသမကောင်းသောကြောင့် ယာခင်းများကို စာတုပိုးသတ်ဆေးများ၊မြေဩဇာများကို သုံးစွဲလာခြင်းကြောင့် မြေဆီလွှာပျက် စီးဆုံးရှုံးမှုများဖြစ် လာပါသည်။အပူချိန်မြင့်တက်လာခြင်းသည် (၃)နှစ်လောက်ရှိ လာပြီး၎င်း ရာသီများတွင် ကလေးသူငယ်များနှင့် သက်ကြီးရွယ်အိုများမူးဝေခြင်းများနှင့် အနာရောဂါများ ဖြစ်ခြင်းများရှိခဲ့ပါသည်။

၄.၂ ကာလတိုပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းများအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း

မိုးလေဝသနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို အတည်ပြုခြင်း

စဉ်	သမိုင်းအချက်အလက် (ဥတု ရာဇဝင် မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒဥါန)	မကြာသေးခင် ကာလ (၁-၂ လ)	လက်ရှိဖြစ်ပေါ် မှု	ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ် မှု	မိုးလေဝသခန့်မှန်းချက် (မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒဥါန၏ ခန့်မှန်းချက်)	ဆုံးဖြတ်ချက်	တစ်ဆက်တည်းစေ ဘင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း
၁။	အိုမတွေ့ကျေးရွာ တွင် မိုးအများဆုံးရွာ သောလနှင့် ရေအကြီးဆုံးကြီးလများမှာ ဝါခေါင်လနှင့်တော် သလင်းလဖြစ်သည် ။	အလွန်ပူပြင်းပြီး ခြောက်သွေ့လ ဝါခေါင်၊ တော်သလင်း လမှာ မိုးသန်ထန်စွာ ရွာသည်	မတ်၊ဧပြီ၊ မေ နေအရမ်းပူတယ် အရင်နှစ်ကထက် ဒီနှစ်က ပိုပြီး ပူပြင်းလာတယ်	ရေတွင်းရေရှားလာခြင်း - လူတွေမှာ ရောဂါတွေ ပိုဖြစ်လာတယ် - တိရစ္ဆာန်တွေက ရောဂါရပြီးသေ ကြေပျက်စီးလာ တယ်	ကဆုန်လကွယ်၊ နယုန်လဆန်းရေတက်မယ်၊ မိုးစရွာမယ်၊ ပုံမှန် ရွာသောလ နယုန်မှ တော်သလင်းလတွေ မှာ မိုးရွာမယ်	ရေကိုချွေတာသုံးစွဲခြင်း -ယခုရှိသော ရေတွင်းများအား ပြန်လည်ပြုပြင်ပြီး မွန်းမံခြင်းများပြုလုပ်ခြင်း -ကယ်ဆယ်ရေးဌာန၊ မီးသတ်၊ ကျန်းမာရေးဌာန နှင့် မွေးကုဦးစီး တို့နှင့် ချက်ဆက်နိုင်ရန် ဌာနများ၏ ဖုန်းနံပါတ်များအား ယူထားရန် -VDMC ကော်မတီများသတင်းပို့ မိရရှိအောင် ပြုလုပ်ရန်	-အုပ်ချုပ်ရေးမှူး -ကော်မတီဝင်များ -မီးသတ်ဌာန -ကျန်းမာရေးဌာန တို့မှ ဆက်သွယ်ရန် လိပ်စာများယူရန် -ရေရှားမရှား ကြိုတင်စောင့်ကြည့် -

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

မိုးလေဝသနှင့်ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက် အလက်များအရ ၎င်း ကျေးရွာသည် သမိုင်းအစဉ်အဆက်အရ မိုးခေါင်ခြင်းများနှင့်သာ ရင်ဆိုင်ကြုံ တွေ့ခဲ့ပါသည်။ မကြာသေးခင်ကာလကပင် မိုးခေါင်ခြင်း၊အပူချိန်လွန်ကဲခြင်းများနှင့် ထပ်မံကြုံ တွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ညထိုသို့မိုးခေါင်ခြင်း၊အပူချိန်လွန်ကဲခြင်းတို့ကြောင့် နောက်ဆက်တွဲ အကျိုးဆက်များအနေဖြင့် ရေတွင်း၊ရေရှားလာခြင်း၊ကလေးများနှင့် သက်ကြီးရွယ်အိုများ ဖျားနာမှုများဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ မိုးလေဝသခန့်ချက်အရ ကဆုန်လကွယ်၊နယုန်လဆန်းမှ တော်တလင်းလအထိ မိုးများပုံမှန် ရွာသွန်းလျက်ရှိပါသည်။ ကျေးရွာသူ/သားများအနေဖြင့် မိုးခေါင်သောလများတွင် ကျေးရွာတွင်းရှိ ရေတွင်းများကို ထပ်မံတူးဖော်ခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုခြင်းများ၊ရေတွင်းများကို အမိုးမိုးခြင်း အကာတက်ခြင်းများကို ပြုလုပ်မည်ဟု ဆုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့ကြပြီး ထိုလုပ်ငန်းကို စောင့်ကြည့် လေ့လာရန်အတွက် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များ၊ အမျိုးသမီးကိုယ်ထူ/ဝ အဖွဲ့များမှ စောင့်ကြည့် လေ့လာသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

၅။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များနှင့် ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်းများ
 ၅.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည်များကို ဦးစားပေးအဆင့် သတ်မှတ်သည့် ဇယား

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု	သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်း	မီးကင်းတဲဆောက်လုပ်ခြင်း	ရေတွင်းတူးခြင်း (ရေချို)	သွင်းအားစုအရင်းအနှီး	စုစုပေါင်း
သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်း	X	သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်း	ရေတွင်းတူးခြင်း (ရေချို)	သွင်းအားစုအရင်းအနှီး	၁
မီးကင်းတဲဆောက်လုပ်ခြင်း		X	ရေတွင်းတူးခြင်း (ရေချို)	သွင်းအားစုအရင်းအနှီး	-
ရေတွင်းတူးခြင်း (ရေချို)			X	သွင်းအားစုအရင်းအနှီး	၃
သွင်းအားစုအရင်းအနှီး				X	၂

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများမှာ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်း၊ မီးကင်းတဲပြုလုပ်ခြင်း၊ ရေတွင်းတူးခြင်း၊ သွင်းအားစုအရင်းအနှီးစသည်များကို ဦးစားပေးအဆင့် ဖော်ထုတ်ရာ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် မီးကင်းဆောက်လုပ်ခြင်းတွင် သစ်ပင်စိုက်ခြင်း၊ မီးကင်းတဲဆောက်လုပ်ခြင်းနှင့် ရေတွင်းတူးခြင်းတွင် ရေတွင်းတူးခြင်းနှင့် သွင်းအားစုအရင်းအနှီးတွင် သွင်းအားစု၊ သွင်းအားစုအရင်းအနှီးနှင့် ရေတွင်းတူးခြင်းတွင် ရေတွင်းတူးခြင်းကို ရွေးချယ်ခဲ့ကြရာ -

- ဦးစားပေးအဆင့်
- ရေတွင်းတူးခြင်း
- သွင်းအားစု

- သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်း နှင့် မီးကင်းဝဲဆောက်လုပ်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

၅.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည့်များကို ဦးစားပေးအဆင့်သတ်မှတ်ခြင်း (Ranking with Cost/benefits tool)

ဘေးအန္တရာယ်	လုပ်ဆောင်မှု ကုန်ကျစရိတ်	စီးပွားရေး	ရမှတ်	လူမှုရေး	ရမှတ်	ပတ်ဝန်းကျင်	ရမှတ်
အပူချိန်မြင့်မားခြင်း	သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်း၊ အိမ်အောက်တွင် ရေလောင်း၍ နေခြင်း (၂)သိန်း	အလုပ်ကို ပို၍ လည်လာနိုင်ပြီး ဝင်ငွေတိုးလာခြင်း	၉	ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးကောင်းလာပြီး ချိတ်ဆက်မှုများ ပို၍ လုပ်လာနိုင်ခြင်း	၇	သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စီမံခန့်ခွဲမှုစီမံခန့်ခွဲမှုများ ကျန်းမာရေးကောင်းလာခြင်း	၅
မီးဘေး	မီးကင်းဝဲဆောက်ခြင်း၊ လက်ကမ်းစာစောင်များပေးခြင်း၊ မီးချိတ်/ကန်များ ဆောင်ခြင်း	အိုးအိမ်ပစ္စည်းများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှု လျော့နည်းခြင်း၊ စီးပွားရေးကောင်းလာခြင်း	၇	မီးဘေးအတွက် အလှည့်ကျတာဝန်ယူမှုများ ရှိလာခြင်း	၅	ပတ်ဝန်းကျင်ကျေးရွာများမှ အတုယူလောက်သည့် ကျေးရွာဖြစ်လာခြင်း	၆
ရေရှားပါးခြင်း	ရေချိုတွင် ဖော်ခြင်း၊ ပေ(၆၃၀)၊ သိန်း(၁၀၀)	အလုပ်လုပ်ချိန် ပို၍ တိုးလာခြင်း၊ ဝင်ငွေတိုးလာခြင်း	၆	မိသားစု ပျော်ရွှင်မှုများ ရှိလာခြင်း၊ အလှူအတန်းများ ပို၍ လုပ်လာခြင်း	၅	သစ်ပင်ပန်းပင်များ စိုက်ပျိုးလာခြင်း	၅
မြေဆီလွှာပျက်စီးဆုံးရှုံးမှု	သွင်းအားစုအတွက် အရင်းအနှီး လိုအပ်ခြင်း၊ ပလတ်စတစ် အမှိုက်များကို စနစ်တကျ စွန့်ပစ်ခြင်း	သီးနှံအထွက်နှုန်း တိုးလာခြင်း	၇	မိသားစု ပျော်ရွှင်မှုများ ရှိလာခြင်း၊ အလှူအတန်းများ ပို၍ လုပ်လာခြင်း	၄	ပတ်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းမှု ရှိလာခြင်း၊ မြေဆီလွှာများ ကောင်းမွန်လာခြင်း	၃

သုံးသပ်ချက် အကျဉ်းချုပ်

ရှေးဦးစွာ မလပြည်မှ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည့် အဆင့် သတ်မှတ်ခြင်း ဇယားမှ ပထမပြဿနာဖြစ်သည့် အပူချိန်မြင့်မားခြင်း၊ ပြဿနာအတွက် အပူချိန် လျော့ကျအောင် ဘယ်လို လုပ်မလဲမေးရာ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးမှု ရွာသူ/သားများမှ ဖြေပါသည်။ ခန့်မှန်း ကုန်ကျစရိတ်မှာ (၃)သိန်း ဖြစ်ပါသည်။ သစ်ပင် စိုက်ခြင်းအားဖြင့် စီးပွားရေးတွင် အချိန်ပေးနိုင်လာခြင်း၊ ဝင်ငွေတိုးပွားလာခြင်းကြောင့် စီးပွားရေးတွင် (၉)မှတ်ထားပါသည်။ အပူချိန် လျော့ကျခြင်းကြောင့်

လူမှုရေးတွင် ချိတ်ဆက်မှုကောင်းလာခြင်း၊ ဈေးကွက်များကို လက်လှမ်းမီလာခြင်းကြောင့် (၇)မှတ် ပေးပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် အရိပ်ရလာခြင်း၊ စိမ်းလန်းစိုပြေလာ ခြင်းကြောင့် (၅)မှတ် ပေးပါသည်။ ဒုတိယပြဿနာမှာ မီးဘေးဖြစ်ပြီး လုပ်ဆောင်မှုတွင် မီးကင်းတဲများဆောက်ခြင်း၊ မီးချိတ်၊ မီးကန်များ ထားရှိခြင်း၊ မီးဖိုကျင်းနက်နက်တူးခြင်း၊ လက်ကမ်းစာစောင်များ ဖြန့်ဝေခြင်း ခန့်မှန်းကုန်ကျငွေမှာ (၃)သိန်း ဖြစ်ပါသည်။ စီးပွားရေးတွင် ပစ္စည်းဥစ္စာ ဆုံးရှုံးမှုများ နည်းလာခြင်းကြောင့် (၇)မှတ် ထားပါသည်။ ထိုသို့ ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့် လူမှုရေးတွင် မီးဘေးအတွက် တာဝန်ယူမှု ရှိလာခြင်းကြောင့် (၅)မှတ်ပေးပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် အခြားရွာမှ စိတ်ဝင်စားလာခြင်းကြောင့် (၆)မှတ် ထားပေးပါသည်။

တတိယပြဿနာမှာ ရေရှားပါးခြင်းအတွက် ရေတွင်းတူးခြင်း၊ ခန့်မှန်းကုန်ကျစရိတ်မှာ သိန်း(၁၀၀) ကုန်ကျပြီး ပေ(၄၅၀)အနက် တူးရမည်။ စီးပွားရေးတွင် မိသားစုပျော်ရွှင်မှု ရှိလာခြင်း၊ စီးပွားရေးအတွက် အချိန်ပေးလာနိုင်ခြင်းကြောင့် (၆)မှတ်ထားပြီး၊ လူမှုရေးတွင် အလှူအတန်းများ ပြုလုပ်နိုင်ခြင်း၊ သာရေးနာရေးတွင် ဦးစားပေး လုပ်ဆောင်လာနိုင်ခြင်းကြောင့် (၅)မှတ်ထားပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် အရိပ်ရသစ်ပင်ကြီးများ တိုးပွားလာခြင်း၊ မိုးလေဝသ မှန်လာခြင်း၊ လေကောင်းလေသန့် ရရှိလာခြင်းကြောင့် (၅)မှတ်ပေးပါသည်။

စတုတ္ထပြဿနာမှာ မြေဆီလွှာ ပျက်စီးခြင်းကြောင့် လုပ်ဆောင်ချက်မှာ သွင်းအားစု အတွက် အရင်းအနှီး လိုအပ်ခြင်း၊ ပလတ်စတစ်များကို စနစ်တကျ စွန့်ပစ်ခြင်း၊ စီးပွားရေးတွင် သီးနှံထွက်နှုန်း တိုးလာခြင်း၊ ဝင်ငွေများ ကောင်းလာခြင်းကြောင့် စီးပွားရေးတွင် (၇)မှတ် ပေးထားပါသည်။ လူမှုရေးတွင် အလှူအတန်း ပြုလုပ်လာနိုင်ခြင်းကြောင့် (၄)မှတ် ပေးထားပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် သန့်ရှင်းမှု ရှိလာခြင်း၊ မြေဆီလွှာများ ကောင်းမွန်လာခြင်း ကြောင့် (၃)မှတ်ပေးပါသည်။

၆.ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု အစီအစဉ် (Action Plan)

လုပ်ဆောင်မှု	ဦးတည်မှု	ဘယ်နေရာမှာ လုပ်မလဲ	ဦးဆောင်မည့်သူ	ဘယ်လိုလုပ်မလဲ	ငွေကြေး	ဘေးဖြစ်နိုင်ခြေနှင့် မှန်းဆချက်	အချိန်
သောက်သုံးရေ ရရှိရေး	တစ်ရွာလုံး ရွာသူ/သား	ကျေးရွာ၏ အနောက်တောင်ဘက်	အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့	ကျေးရွာ၏ အနောက်တောင်ဘက် ကန်ဟောင်း ပြန်လည် ပြုပြင်ခြင်း	သိန်း ၁၀၀	-	၂၀၁၇
နှစ်စဉ် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် ဟောပြောပွဲ ပြုလုပ်ခြင်း	တစ်ရွာလုံး	အိမ်ခြံစည်းရိုး လမ်းဘေးဂဲ၊ ယာ	ကျေးရွာလူငယ်များ	သစ်တောနှင့် ချိတ်ဆက်၍ သစ်ပင်များ ယူ၍ စိုက်ပျိုး	(၂)သိန်း	သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရန် နည်းစနစ်လိုအပ်	ဂါဆို၊ ဂါခေါင်
နေရာသီ မီးဘေးအန္တရာယ် ကြိုတင်ကာကွယ်ရေး အစီအစဉ် (ရွာလုံးကျွတ် (၄)ကြိမ် မီးလောင်)	တစ်ရွာလုံး	ရွာလယ်၊ တောင်၊ မြောက်	မီးသတ်အဖွဲ့	နေရာသီ မီးမကြာခဏ လောင်ကျွမ်းသဖြင့် မီးကင်း ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ ရေပုံး ရေလှောင်ကန်များ၊ ရေပုံးများ၊ သံပုံးများ ထားရှိခြင်း မီးကင်းတံ တည်ဆောက်ခြင်း	(၁၅)သိန်း	မရှိ	-
စက်ပြင်သင်တန်း	ကျေးရွာလူငယ် များ	စက်ပြင်ဆိုင်	ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့နှင့် လူငယ်များ	ကျေးရွာမှ လူငယ်များအား ဆိုက်ကယ်စက်ဘီး ပြင်ဆိုင်(၁)လခွဲ ပို့ထား၍ စုပေါင်းလုပ်နိုင်သည့် ဆိုင်(၁)ဆိုင် မတည်ပေးခြင်း	(၁၀)သိန်း	မရှိ	၂၀၁၆
စိုက်ပျိုးရေး ရေတွင်းနှင့် နည်းပညာ ပံ့ပိုးခြင်း	ကျေးရွာလူငယ် နှင့် တောင်သူများ	ကျေးရွာ လယ်ကွင်းများ	တောင်သူလယ်သမား များ၊ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့၊ ကျေးရွာ ဖွံ့ဖြိုးရေးလူငယ်	စိုက်ပျိုးရေးဌာနနှင့် ချိတ်ဆက်၍ AAM နှင့်ပူးပေါင်းကာ သင်တန်း ပြုလုပ်ခြင်း	(၁၅)သိန်း	မရှိ	၂၀၁၆
သွင်းအားစုအရင်းအနှီး	တစ်ရွာလုံး	တောထဲ	တောင်သူလယ်သမား များ၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ ကော်မတီဝင်များနှင့် fellow	အစိုးရဌာနများနှင့်ချိတ်ဆက်ပြီးစိုက်ဘက်မှ ငွေချေးခြင်း	၁၅၀ သိန်း		ကဆုန်၊ နံ ယုန်

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ရာသီဥတု ပြောင်းလဲခြင်းကြောင့် ကြုံတွေ့လာရသော ဘေးအန္တရာယ်များကို ရှင်းပြပါသည်။ ဆက်လက်၍ Action Plan ဇယားအကြောင်း ရှင်းပြပါသည်။ ပထမလုပ်ငန်းမှာ ရေတွင်းတူးမှာဖြစ်ပြီး နေရာမှာ ရွာလယ်ဓမ္မာရုံနားမှာ လုပ်မည်။ ရပ်မိရပ်များနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးမှ ဦးဆောင်မည်ဖြစ်သည်။ ရေတွင်းအသစ်တူးမှာ ဖြစ်ပြီး စက်ရေတွင်း ပေ (၇၀၀)ကျော် တူးမှာ ဖြစ်သည်။ ခန့်မှန်း ကုန်ကျစရိတ်မှာ သိန်း(၁၀၀)ကုန်ကျမှာ ဖြစ်သည်။ ရေတွင်းတူးလျှင် အခက်အခဲ မြေနေရာအတွက် အခက်အခဲရှိနိုင်ပါသည်။ လုပ်ဆောင်မည့် အချိန်မှာ ၂၀၁၇ တွင် စ၍ လုပ်ဆောင်မည်။

ဒုတိယ လုပ်ဆောင်မည်မှာ သွင်းအားစု အရင်းအနှီးဖြစ်ပြီး နေရာမှာ အိုမတွေ့ကျေးရွာ ဖြစ်ပါသည်။ ဦးဆောင်မည့်သူမှာ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးအဖွဲ့နှင့် တောင်သူလယ်သမားအဖွဲ့ဖြစ်ပြီး အစိုးရဌာနနှင့် ချိတ်ဆက် လုပ်ဆောင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ အရင်းအနှီးမှာ အိမ်ထောင်စု (၁)စုလျှင် (၁)သိန်းဖြစ်ပြီး ခန့်မှန်းငွေ သိန်း(၁၅၀) ကုန်ကျမည်ဖြစ်သည်။ ဘေးဖြစ်နိုင်ခြေ အခက်အခဲ မရှိပါ။ စတင်ချိန်မှာ သီးနှံပေါ်ချိန် ကဆုန်၊ နယုန်လတွင် ဖြစ်ပါသည်။

တတိယ လုပ်ဆောင်ချက်မှာ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်းဖြစ်ပြီး တစ်ရွာလုံးအတွက် ဖြစ်ပါသည်။ အိမ်ပိုင်းခြံ နိမိတ်များနှင့် လမ်းဘေးများတွင် စိုက်ဖြစ်ပါမည်။ ဦးဆောင်မည့်သူ ကျေးရွာမှ လူငယ်အဖွဲ့ ဖြစ်ပါသည်။ သစ်ပင်ပေါက်များ သစ်တောနှင့် ချိတ်ဆက်၍ စိုက်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ခန့်မှန်းကုန်ကျငွေ (၂)သိန်းဖြစ်ပြီး အခက်အခဲမှာ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရန် နည်းပညာ လိုအပ်ပါသည်။ လုပ်ဆောင်မည့် အချိန်မှာ ဝါခေါင်လတွင် ဖြစ်ပါသည်။

စတုတ္ထ လုပ်ဆောင်ချက်မှာ မီးကင်းတိ ဆောက်လုပ်ခြင်းဖြစ်ပြီး၊ တစ်ရွာလုံးကို ဦးတည်ပါသည်။ ဆောက်မည်နေရာမှာ ရွာလယ်လမ်းဆုံမှာ (၁)လုံး၊ ရွာတောင်ဘက်တွင် (၁)လုံး၊ ရွာမြောက်ပိုင်းတွင် (၁)လုံးဖြစ်ပြီး ဦးဆောင်မည့်သူမှာ မီးသတ်အဖွဲ့ဖြစ်သည်။ (၇)ပေပတ်လည် (၃)လုံး နံရံတက်၊ အုတ်တပ်ဖြစ်သည်။ ခန့်မှန်းကုန်ကျစရိတ်မှာ (၆)သိန်းဖြစ်သည်။ အခက်အခဲအတွက် မရှိနိုင်ပါ။ စတင်ချိန်မှာ ၂၀၁၇ ဖြစ်ပါသည်။

၇။ နိဂုံးချုပ်

အိုမတွေ့ကျေးရွာ၏ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ကော်မတီအနေဖြင့် ရပ်ရွာဘေး ဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းအစီအစဉ်နှင့် အစီရင်ခံစာ ကိုဖြန့်ဝေပေးရန် ဝတ္တရားရှိပါသည်။ ရပ်ရွာလူငယ်အုပ်စုနှင့် စာသင်ကျောင်းများ အပါအဝင်ရပ်ရွာ လူထုများအကြားတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဝေငှရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာကို မြို့နယ်အဆင့်အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန အပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာဌာနများနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်သင့်ပါသည်။ မြို့နယ်အဆင့်ဌာနဆိုင်ရာများ အနေဖြင့်လည်း ရပ်ရွာလူထု၏ ထိခိုက်လွယ်မှုနှင့်ရွေးချယ်ထားသောလုပ်ငန်းအစီအစဉ် (community resilience action plan) ကို ကောင်းစွာသိရှိထားလျှင် ရပ်ရွာလူထုအတွက် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းတည် ဆောက်ရာတွင် ပိုမိုအဆင်ပြေနိုင်ပါမည်။

အခြားသော ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများ၊ လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်းများသို့ မဟုတ် ရပ်ရွာအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် လည်း ပိုမိုကောင်းမွန်သော စီမံကိန်း ပုံစံများ ရေးဆွဲနိုင်ရန်နှင့် သင်တန်းများပြုလုပ်ပေးနိုင်ရန်ကြိုအစီရင်ခံစာကိုလေ့လာနိုင်ပါသည်။

ရပ်ရွာလူထုအနေဖြင့်လည်း အစီရင်ခံစာတွင်ပါဝင်သော ကျေးရွာ၏ အဓိကဘေးအန္တရာယ်များကို သိရှိထားပြီး၊ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်ရန်၊ အမျိုးမျိုးသော ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ဖိစီးမှုများကို တုန့်ပြန်နိုင်ရန် နားလည်ထားသင့်ပါသည်။ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်မှအမျိုးမျိုးသော လုပ်ဆောင်ချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရာတွင် ရပ်ရွာလူထုသည် မိမိ၏တာဝန်များကို ကောင်းစွာသဘောပေါက်နားလည်သင့်ပါသည်။

၈။ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာအကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် အချက်အလက်ပြုပြင်ခြင်း

ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများအား မိမိကျေးရွာတွင် ဆန်းစစ်မှုကို နှစ်စဉ်သုံးသပ်လေ့လာကာ သတင်းအချက်အလက်များကို မှတ်တမ်းတင်မည် ဖြစ်သည်။ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်သည့် လုပ်ငန်းများကို လုပ်ငန်းစောင့် ကြပ်ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့က အစဉ်စောင့်ကြည့် အကြံပြုမည်ဖြစ်ပြီး လစဉ်အစည်းအဝေး များလည်း ပြုလုပ်မည်ဖြစ်သည်။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့နှင့် ပူးပေါင်းကာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းအား လျော့ချရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ရံပုံငွေရှာဖွေရေး လုပ်ဆောင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဘေးအန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲမှု၊ ကော်မတီဝင်များ ပုံမှန်အစည်း အဝေးကို ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် အတူအခက်ခဲများ အောင်မြင်မှုများ လိုအပ်ချက်များအား လစဉ်အစည်းဝေးပြုလုပ်ပြီး ဆွေးနွေးသွားမည်။ ဌာနဆိုင်ရာများ နှင့်လည်း ချိတ်ဆက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ပြင်ပနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းခြင်းများကို အစဉ် စောင့်ကြည့်လုပ်ဆောင်သွားမည်။ လုပ်ငန်းများ ရေရှည်တည်တံ့စေမည့် နည်းလမ်းများဖြင့် လုပ်ဆောင်သွားမည်။

၉။ နောက်ဆက်တွဲများ

- နောက်ဆက်တွဲ (၁): ရပ်ရွာအခြေပြုကြိုတင်သတိပေးစနစ်စစ်ဆေးမှုပုံစံ
- နောက်ဆက်တွဲ (၂): ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကိုစစ်ဆေးခြင်း
- နောက်ဆက်တွဲ (၃): ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ
- နောက်ဆက်တွဲ (၄): အရေးပေါ်ဆက်သွယ်ရန်ဖုန်းနံပါတ်များ

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီစာရင်း

ဦးကံတင့် - ဥက္ကဋ္ဌ
ဦးကြည် - အတွင်းရေးမှူး

ဦးကျော်မြင့် - စာရင်းကိုင်
ဦးလှစိုး - ဘဏ္ဍရေးမှူး
ဦးဘိုထိ - အဖွဲ့ဝင်
ဦးအောင်ထူး - အဖွဲ့ဝင်

ကော်မတီ၏ တာဝန်၊ ဝတ္တရားများ

- ရာအိမ်မှူးတာဝန်ဝတ္တရားများ - ကျေးရွာနှင့်ပူးပေါင်းပြီး လိုအပ်ချက်များကို ဆွေးနွေးလုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ သာရေး၊ နားရေးများတွင်လည်း ဦးဆောင်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ကျေးရွာလုံး ပဋိပက္ခတွေ့ကိုလည်း ဖြေရှင်းပေးခြင်း။
- စာရင်းကိုင် - လုပ်ငန်းတစ်ခုလုပ်ရင် စာရင်းကို အသေးစိတ်မှတ်ထားခြင်း၊ ကျေးရွာလူထုကို ပြန်လည်ဖြေရှင်းပြခြင်း၊ အမှားအယွင်းမရှိအောင် ဆောင်ရွက်ရခြင်း၊ ဝင်ငွေထွက်ငွေကို မှတ်ရခြင်း။
- စာရင်းစစ် - လုပ်ငန်းတစ်ခုပြီးရင်ဝယ်စာရင်း၊ ကုန်စာရင်းများကို စာရင်းစစ်ခြင်းမှန်- မမှန်။ အတွင်းရေးမှူး - လုပ်ငန်းတစ်ခုအပေါ် ကောင်းကျိုးဆိုးကျိုးများကို ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်း၊ အကြံပေးမှုများလုပ်ဆောင်ပေးရပါသည်။
- ငွေထိန်း- ငွေရရှိသောငွေကို မပျောက်မပျက်အောင်ထိန်းသိမ်းရမယ်၊ ငွေကိုအတိအကျစစ်ယူရမယ်၊ ဝင်ငွေ - ထွက်ငွေကိုလည်း စစ်ဆေးရမယ်။ စာရင်းရှင်းတမ်း လုပ်ပေးရမယ်။

နောက်ဆက်တွဲ (၄) အရေးပေါ်ဆက်သွယ်ရန်ဖုန်းနံပါတ်များ

၀၉ - ၇၉၀၅၀၉၀၉၇ ဦးကံတင့်၊ဦးကျော်မြင့် - ၀၉ -၇၈၄၁၀၃၅၂၉ (အပြောင်းအလဲရှိနိုင်ပါသည်။)

၁၅၀၅

ပုံစံ ၁၅၀၅ ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကို စစ်ဆေးခြင်း

ရည်ရွယ်ချက်

စီမံကိန်းဝင်ရွာများအနေဖြင့်မိမိတို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိသဘာဝအရင်းအမြစ်များကို ထုတ်ယူအသုံးပြုရာတွင် ထိန်းသိမ်းမှုဆိုင်ရာနည်းဥပဒေသ ဆောင်ရွက်/ရှောင်ရန်များကို သိရှိနားလည်စေရန်နှင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်စေရန်ဖြစ်ပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းမှုမရှိပါက သစ်တောပြုန်းတီးခြင်း၊ လောင်စာဆီများအလွန်အကျွံသုံးစွဲခြင်းကြောင့် လေထုညစ်ညမ်းခြင်း၊ ရာသီဥတုဖောက်ပြန်ခြင်း စသည့်ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများကို ဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြောင်းကို ကောင်းစွာသိရှိနားလည်စေရန်ဖြစ်ပါသည်။ နမူနာဇယားတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းခြင်းဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်/ရှောင်ရန်အချက်အလက်များ ပါဝင်ပါသည်။

နမူနာဇယားပုံစံ

- ကြာချိန် (၃၀) နာရီအတွင်း ။
- အသုံးပြုမည့်ပစ္စည်းများ ။
အသင့်ပြင်ဆင်ထားသည့်မေးခွန်း၊ ဘောပင်၊ ခဲတံ။
- အသုံးပြုသည့် နည်းလမ်း ။
ပုံစံ ၁၅၀၅ ဦးဆောင်၍ အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးခြင်း။
- ပါဝင်မည့်လူဦးရေ ။
ပုံစံ ၁၅၀၅ (က-၊ မ-) ။ ရွာမှပါဝင်သူ (က-၊ မ-)
- ပြုလုပ်ပုံအဆင့်ဆင့် ။
မေးခွန်းနမူနာနှင့်ပြုလုပ်ပုံအဆင့်ဆင့်ကို အောက်တွင်ဖော်ပြ ထားပါသည်။ ပူးတွဲပါ စာရွက်တွင် နမူနာဇယားပုံစံကို ဖော်ပြထားပါသည်။

စီမံကိန်းအမည်/ နေရာ ၁၅၀၅	အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများကို	
စီမံကိန်းအကြောင်းအကျဉ်း		
ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဖြစ်ရပ်များ	ရှိ	မရှိ
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်		
စီမံကိန်းသည် တရားဥပဒေအရ အကာကွယ်ပေးထားသောဧရိယာအတွင်း (သို့) အနီးအနား (သို့) ယင်းသို့ သတ်မှတ်သင့်သည့် နေရာများတွင် ဆောင်ရွက်နေရပါသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည်အပင်၊ သက်ရှိမျိုးစိတ်တွေကိုအကျိုးသက်ရောက်မှုရှိသလား။	✓	
စီမံကိန်းသည်မူလသစ်တော၊ လူလုပ်သောသစ်တောဖြစ်ပြီး စိုစွတ်သောမြေ ဒီရေတာမြေ အနီးအနားမှာရှိနေသလား။		
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်မှုကိုဖြစ်စေသော သစ်တောပြုန်းတီးမှုနှင့် သဘာဝအလေ့အထကို ခေါင်းပုံဖြတ်နေသလား။	✓	
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် သစ်တောကနေ သစ်တောမဲ့လုပ်ဆောင်မှုအားဖြင့် သစ်တောဆုံးရှုံးအောင် လုပ်နေသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် ထိကျသောပထဝီအနေအထား ပြောင်းလဲမှုလုပ်နေသလား။	✓	

၅၆

စီမံကိန်းအစီအစဉ်များ တိုးတက်မှုအတွက် ဟင်းသီးဟင်းရွက်ပင်နှင့် သစ်သီးဝလံပင်များကို ရှင်းလင်းသလိုဖြစ်နေသလား။	✓	
စီမံကိန်း၏လုပ်ဆောင်မှုသည် အပင်များစီးရှိုခြင်းနှင့် စိုက်ပျိုးနယ်မြေသစ်များ အတွက်တိုးတက်မှုကို လျော့ကျစေသလား။		✓
စီမံကိန်းသည် အခြားမှလာသော မျိုးစိတ်များနှင့် အဆင်ပြေနေသော သဘာဝသက်ရှိစနစ်ကို ဖျက်စီးနေသလား။		✓
ပင်လယ်နှင့် ရေနေ ဇီဝသက်ရှိများပေါ်တွင် သက်ရောက်မှု ရှိပါသလား။	✓	
ရှေးဟောင်းအမွေအနှစ်များ		
စီမံကိန်းသည် သမိုင်းနှင့်ဆိုင်သော ရှေးဟောင်းသုတေသန နယ်မြေပဒေအရ တားမြစ်နယ်မြေအနားမှာရှိနေသလား။	✓	
စီမံကိန်းသည် ရှေးဟောင်းမြို့များအဖြစ်ဖော်ပြသော ကမ္ဘာ့အမွေအနှစ် အဖြစ်ရှိနေသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် ဘာသာရေးဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်း၊ ဘုန်းတော်ကြီးနယ်မြေ၊ ဘုရားကျောင်းတွေကို ဖျက်စီးစေသလား။		✓
လူတွေ့ရှိသည့်အရာတွေကို အနောက်အယုတ်ပေးနေသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် ထင်ရှားသောနေရာ၊ အဆောက်အဦး၊ သတ်မှတ်ထားသော အမျိုးသားအမွေအနှစ်တွေကို အကျိုးသက်ရောက်စေသလား။	✓	
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် ယဉ်ကျေးမှု၊ အသက်ရှင်မှုပုံစံ၊ လူနည်းစု တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ပုံစံကို ပြောင်းလဲစေသလား။		✓
ညစ်ညမ်းမှုများမှ ကာကွယ်ခြင်း		
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုများသည် မြစ်ကမ်း၊ စမ်းချောင်းဘေးတွင် လုပ်ဆောင်နေသလား။		✓
စီမံကိန်းသည် ချိုးသတ်ဆေး၊ ဓာတ်မြေသြဇာ၊ ဓာတုပစ္စည်းသုံးပြီး စီမံကိန်း ဖွံ့ဖြိုးဖို့အတွက်လုပ်ပြီး ရေထုနှင့်မြေထုကို ထိခိုက်စေသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် အဆောက်အဦးဆောက်ခြင်းမှ ဆူညံသံ၊ အသေးစား ရေကာတာ၊ နံရံလုပ်ဖို့ အသုံးပြုသောပစ္စည်းများသုံးခြင်း။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုများသည် မြေအောက်ရေ အရင်းအမြစ်များကို သုံးပြီး ရေကိုလျော့နည်းစေခြင်း။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်ချက်သည် ဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းကိုလုပ်ရင်း ဖုန်မှုန့်များကို ထုတ်လွှင့်နေသလား။	✓	
စီမံကိန်းသည် ဒီဇယ်အင်ဂျင်များကို သုံးနေသလား။		✓

	၇	၈
စီမံကိန်း၏ လုပ်ဆောင်မှုများသည် ပတ်ဝန်းကျင်တွင်၊ ညစ်ညမ်းမှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသလား။	✓	✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုနှင့် ပတ်သက်နေသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအညစ်အကြေးများသည် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိလူများ၏ ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်စေပါသလား။	✓	
လူမှုပတ်ဝန်းကျင်		
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့်၊ လူမှုပတ်ဝန်းကျင်အသိုင်းအဝိုင်း၏ အစီအစဉ်များ၊ နည်းဗျူဟာများ၊ ထိခိုက်မှု ဖြစ်ပေါ်သလား။	✓	
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်အသိုင်းအဝိုင်း၏ လူနေမှုပုံစံ၊ လုံခြုံမှု၊ စုစည်းမှုတို့ကို ထိခိုက်မှုဖြစ်ပေါ်သလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်အသိုင်းအဝိုင်းရှိ ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုများကိုထိခိုက်မှု များဖြစ်ပေါ်သလား။		✓
ပုံမှန်လူမှုပတ်ဝန်းကျင်အသိုင်းအဝိုင်း		
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်ရှိ သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို ဝိပိဏ်ကောင်းမွန်စေပါသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့် ရေဆိုးမြောင်းစနစ်များ၊ ပြည်သူ့ပိုင်ပစ္စည်းများကို ဝိပိဏ်ကောင်းမွန်စေပါသလား။	✓	
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့် အများပြည်သူနှင့်လုပ်ဆောင်သည့် ဝန်ထမ်းများအတွက် ဝိပိဏ်ကောင်းမွန်ပါသလား။	✓	
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့်၊ ရှိရင်းစွဲ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရင်းမြစ်များအတွက် ဝိပိဏ်ကောင်းမွန်လာမည်ဟု ထင်ပါသလား။	✓	
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆန်းစစ်မှုရလဒ်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်စစ်ဆေးပြီး ၊ ဆောင်ရန်/ ရှောင်ရန် နည်းဥပဒေသဖြင့် ပြန်လည်၍ တိုင်းတာပါ။		

ပုံစံ ၁၆။ ပဋိပက္ခကို စစ်ဆေးခြင်း

Do No Harm မှု

Do No Harm မှုကို BRACED Beda Alliance မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများမှ ပြုစုခဲ့သည်။ ၎င်းကို စီမံခန့်ခွဲမှုများ ပြုစုခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နေစဉ် ကာလအတွင်းတွင် အရေးကြီးသော ပဋိပက္ခဖြစ်နိုင်သည့် အခန်းကဏ္ဍကိုထည့်သွင်း စဉ်းစားဆန်းစစ်ရန်အတွက် ပုံစံပေးမည့် နည်းကိရိယာဖြစ်သည်။ စီစစ်ရန် စာရင်းသည် ပြည့်စုံမှု မရှိ၊ ပဋိပက္ခစစ်တမ်းကောက်ယူမှု(သို့) ဌာနတွင်းသုံးမှုများ မပါဝင်သော်လည်း ၎င်းတို့၏ လိုအပ်ချက်ကို အထူးပြုဖော်ပြထားသည်။ ထို့အပြင် ပဋိပက္ခဆိုင်ရာအသိရှိခြင်းသည် မှန်သည်။ မှားသည်မေးခွန်းများထက် ပိုမိုသည်။ ပဋိပက္ခ နှင့် တင်းမာမှုများသည် အများအားဖြင့် အဖွဲ့တို့၏ အင်းအားစုပေါ်တွင် မူတည်သည်။ ၎င်းတွင် စီစစ်ရန် စာရင်းကို အသုံးပြုသူတို့မှ အယူအဆကို (သင်တန်းများမှ တဆင့်) နားလည်ရန်၊ အရေးကြီးပြီးစီစစ်ရန်၊ စာရင်းကိုထပ်မံ ဆွေးနွေးရန်တို့အတွက် အသုံးပြုနိုင်သည်။

၁။ ပဋိပက္ခ အခြေအနေကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်း။
 ခွဲခြားသူများနှင့် ပေါင်းစည်းသူများစိစစ်ချက်၊ ထို့အပြင်ဆောင်ရွက်သူ စီစစ်လေ့လာချက်များသည်လည်း အဓိကအပိုင်းများတွင် ပါဝင်ပြီး အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည့် အကြောင်းအရာကို နားလည်ရန် ပထမအဆင့်များဖြစ်သည်။
 ၂။ အကြောင်းအရာနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုကြားဆောင်ရွက်မှု ဤအပိုင်းသည် အကြောင်းအရာနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှု အကြား ဘယ်လိုဆက်စပ်မှုရှိသည်ကို ကြည့်ရှုလေ့လာသည်။ ဆိုးရွားသည့်အခြေအနေတွင် ရှားပါးသည့်အရင်းအမြစ်များဖြင့် သတ်မှတ်ပြီး မည်သည့်စီမံကိန်းမဆို ရပ်ရွာလူထု၊ အုပ်စုများ (သို့) တစ်ဦးတစ်ယောက်အကြားတွင် တင်းမာမှုကိုဖြစ်စေနိုင်သကဲ့သို့ ရပ်ရွာအတွင်းတွင် အပြုသဘောဆောင်သည့် ကဏ္ဍများလည်း တိုးတက်လာနိုင်သည်။ ၎င်းအချိန်တွင် အဖွဲ့အစည်း/ဆောင်ရွက်မှုတစ်ခုစီသည် ၎င်းသည် အကြောင်းအရာနှင့် မည်သို့ချိတ်ဆက်ပုံကို နားလည်ထားရန်လိုအပ်သည်။